

Rupel.blad

juli 2013

met
Wandelkatern
Niels Broek

natuurpunt

Rupelstreek & Aartselaar

Inhoudstafel

Rupel.blad gaat voor meer kleur...	2
Bruinvissen in onze grote rivieren	3
Nestvlotjes voor visdiefjes	5
Herstel van grachten, poelen en een vlasrootput langs de Broeklei	6
Natuurprojecten op het Gemeentelijk Technisch Centrum Rumst	7
Zwaluwenoffensief in Boom	8
Zwaluwen-offensief in Rumstse scholen	9
Zwaluwen kijken op het internet	10
Leerlingen geven Natuurpunt een 10!	10
Cursus vleermuizen	11
Cursus paddenstoelen	11
Natuurpunt- Aartselaar organiseerde ook dit jaar weer een paddenraapactie!	14
Het Niels Broek-wandelkaart	15
Wandelen in en om het Niels Broek	16
Fietsen op Walcheren (Zeeland)	19
Mijn korte ritten	19
De kampioenen	20
Broedsucces van slechtvalken	21
Cursus Vogeltrek	22
Natuur.kalender Rupelstreek	23
Onderhoud wandelpad Rupelkleiroute	26
Natuur.kalender Aartselaar	27
Opvang gekwetste wilde vogels	30

Foto voorpagina: Gehakkelde aurelia
foto: Fons Van den heuvel

Word jij ons
1000ste lid?!

Voor deze campagne van Natuurpunt Rupelstreek, gingen de voorbije weken 15-tal vrijwilligers op stap langs Boomse en Nielse straten. Om er huis aan huis een kleine kleurenflyer te bussen. Met vooraan op de flyer, een vraag om lid te worden van Natuurpunt en zo Natuurpunt aan 1000 leden in de Rupelstreek te helpen...

Wij kijken er alvast naar uit om binnenkort ons 1000ste Natuurpuntlid in de Rupelstreek te verwelkomen.

Rupel.blad gaat voor meer kleur...

In januari 2008 kreeg dit regionaal natuurtijdschrift de naam Rupel.blad. In Aartselaar werd een nieuwe Natuurpuntafdeling boven de doopvont gehouden, en sindsdien werken we samen aan de opmaak van dit tijdschrift. Die periode viel samen met de heropleving van de Rupel als een natuurmonument. Met bewondering kijken we nu naar de rivier en we zijn er bijzonder trots op, dat de naam van de rivier de voorpagina van dit tijdschrift siert.

Drie jaar later, in januari 2011 kwam er voor het eerst kleur in het Rupel.blad. Met 4 kleurenpagina's en dank daarvoor aan het drukkercollectief de Wrikker uit Berchem. Een mooie kleurenfoto op de voorpagina fungeert sindsdien als blikvanger.

Nu, weer bijna 3 jaar later, komt er weer meer kleur in het Rupel.blad. Nieuwe vrijwilligers brengen nieuwe ideeën mee, en dat leidde ertoe dat je voortaan een uitneembaar wandelkatern in het Rupel.blad zal vinden. Een katern, dat eventueel ook als een blikvanger kan fungeren, als een affiche aan je raam.

Samen met het wandelkatern kan je op stap gaan in het Niels Broek. Een gebied waar we met Natuurpunt een beetje geschiedenis schreven en dat eigenlijk nog steeds doen. Toen, in 1999 met de aankoop van de eerste percelen natuurgebied in het rivierenland tussen de Schelde, Rupel en Nete.

Achteraan in het wandelkatern, vind je een handige wandelkaart en middenin een tekst waarmee je op stap kan gaan.

Met dit wandelkatern willen we de band met onze leden verder verstevigen, hen uitnodigen om op stap te gaan in onze natuurgebieden en zo ook waardering te krijgen voor de inspanningen van de vrijwilligers van Natuurpunt voor meer en betere natuur in onze regio.

Telkens zullen er ook 100 exemplaren in overtal gedrukt worden, die dan bij winkeliers en horeca-zaken in de buurt van het natuurgebied liggen en kunnen meegenomen, zodat ook niet-Natuurpuntleden de natuur in hun

omgeving kunnen ontdekken en hopelijk lid worden van Natuurpunt.

In de volgende Rupel.bladen zullen ook andere natuurgebieden in het wandelkatern aan bod komen. Gebieden beheerd of eigendom van Natuurpunt zoals Kelderijlei in Schelle, Walenhoek in Niel, Bos N in Boom, Stuyvenbergbos en Oude Nete-arm in Rumst. Voor de kleinere gebieden kunnen we er metéén een omgevingswandeling aan koppelen. In Aartselaar komen de Reukens en Cleydaelbos zeker aan bod. Net zoals themawandelingen: de Rupelkleiroute, de Groene Longenwandeling/Kleibroodroute en volgend jaar ook het Lazaruspad in Rumst. Ook buurgebieden, die gemakkelijk bereikbaar zijn, met veerboten over de Rupel en Schelde of de wandelbruggen over de Nete en Dijle, kunnen aan bod komen.

Geniet volop van dit Rupel.blad, ga met het wandelkatern op ontdekking in en langs het Niels Broek, laat ons weten wat jouw mening is over het Rupel.blad en vergeet vooral niet te stemmen voor de Groene Longenwandeling/Kleibroodroute als Wandeling van het Jaar. Via de onderstaande link kom je op de pagina waar gestemd kan worden:

<http://www.wandelingvanhetjaar.be/wandeling/groene-longen-wandeling-boom/>

Erik

Bruinvissen in onze grote rivieren, van euforie naar tragedie...

Erik De Keersmaecker

Sinds eind maart tot midden mei konden we in onze grote rivieren: Schelde en Rupel, en zelfs in de Nete wekenlang een voorheen ongekend natuurfenomeen waarnemen. Bijna dagelijks werden er bruinvissen waargenomen, soms meerdere exemplaren samen. De dieren werden regelmatig rustig zwemmend en soms ook jagend waargenomen.

In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden, zijn bruinvissen wel degelijk zoogdieren en geen vissen. Met een lengte van ongeveer 2 meter, is het de kleinste en meest voorkomende walvisachtige in de Noordzee voor de kusten van België en Nederland. Kenmerken zijn de lage rugvin, het grijs/zwarte bovenlichaam en de witte flanken en buik. Bij de waarneming van een bruinvis is verwarring met dolfinen en zeehonden mogelijk. Een belangrijk kenmerk is echter de rugvin. Bij zeehonden ontbreekt de rugvin en bij dolfinen heeft de rugvin een andere vorm.

Een mogelijke verklaring voor de plotse aanwezigheid van de bruinvissen is wellicht dat de dieren grote scholen vissen, zoals finten en spieringen volgen. Vissen die opnieuw zoals vanouds vanuit de Noordzee met tienduizenden de Schelde en Rupel opzwemmen om te paaien in het ondieper water van onze rivieren en de vele geulen in de Schelde- en Rupelschorren.

Ook gewone recreanten hadden het fenomeen opgemerkt, bijna dagelijks stroomden er mails binnen met waarnemingen van "dolfijnen". Voor

natuurliefhebbers waren dit dan ook onwaarschijnlijke hoogdagen, en eveneens een duidelijk bewijs dat onze grote rivieren opnieuw unieke natuurmomenten kunnen zijn.

Het moet wellicht ruim 100 jaar geleden zijn, dat dergelijke groepen bruinvissen nog in de rivieren aanwezig waren. In die periode werd door de Rumstse vissers nog intensief gejaagd op grote groepen spieringen, die toen massaal de rivieren opzwommen, om ter hoogte van de samenvloeiing van Rupel en Nete te paaien. Finten, de legendarische meivissen, zwommen eveneens in grote scholen de Schelde om ter hoogte van Rupelmonde te paaien. Het verhaal gaat, dat het paai-gedrag van duizenden finten zoveel kabaal veroorzaakte, dat de inwoners van Rupelmonde ramen en deuren moesten sluiten om het lawaai niet te horen. Net zoals zeehonden waren bruinvissen in die periode wellicht regelmatige bezoekers van Schelde en Rupel. De Westerschelde huisvestte toen nog ongeveer duizend gewone zeehonden en enkele honderden bruinvissen. Ook in de havens waren ze, voor de opkomst van lawaaierige vaartuigen, veel geziene gasten. Vandaar ook de Engelse benaming: Harbour porpoise.

Daarna werden de waarnemingen veel zeldzamer, met een waarneming in 1931 van een bruinvis in de Rupel ter hoogte van Klein-Willebroek. Wat er met het dier gebeurde is niet bekend. Een bruinvis, die in 1936 de Ru-

pel en verder de Zenne opzwoom had alleszins minder geluk, het dier werd doodgeschoten door een cafébaas uit Hombeek bij Mechelen. Zoals het in die periode gebruikelijk was, stond men daarna trots met de buit klaar voor de fotograaf. De foto onderaan en de naam van het café de Bruinvis in Hombeek herinneren nog aan dit trieste voorval.

Bruinvis geschoten in 1936 in Hombeek

Bezorgdheid...

Met de blijvende aanwezigheid van de bruinvissen in onze rivieren, de komst van de lente en daaraan gekoppeld ook de harde rivierrecreatie, nam ook de bezorgdheid over het lot van de dieren toe. Op de Schelde en de Rupel is er een grote trafiek van schepen en een aanvaring met een schip is altijd mogelijk. De kans op een dergelijke aanvaring is echter klein. Snelle motorboten en vooral jet-skiërs kunnen echter wel een reëel gevaar voor de dieren vormen. Via het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) en het ANB (Agentschap Natuur en Bos) werden door Natuurpunt Rupelstreek contacten gelegd met WenZ (Waterwegen en Zeekanaal) om de watersportverenigingen langs de Schelde te informeren over het steeds vaker voorkomen van bruinvissen in onze rivieren en hun leden te informeren, over de aanwezigheid van bruinvissen en vooral om hun respect te vragen voor de dieren, die trouwens door de Europese Habitatrichtlijn beschermd zijn.

Van euforie...

Ook in onze regio werden op verschillende plaatsen en dagenlang bruinvissen waargenomen.

Bruinvis in de Nete ter hoogte van Rumst foto: Chantal Deschepper

Op zaterdag 30 maart werden de eerste bruinvissen gespot op 4 verschillende plaatsen in de Schelde. Om 8u werden 2 dieren waargenomen ter hoogte van de ingang van het Zeekanaal in Wintam. De dieren zwommen enige tijd in de omgeving rond, om vervolgens zij aan zij stroomafwaarts richting Hemiksem te zwemmen. Om 9u40 werden 3 bruinvissen ter hoogte van Kruikeke waargenomen, terwijl ze richting Antwerpen zwommen. Om 9u50 zwommen 2 bruinvissen ter hoogte van Bazel richting Antwerpen. Dezelfde dag omstreeks 18u15 zag ik zelf een bruinvis ter hoogte van Schelle. Ruim een half uur lang kon ik het dier bekijken, terwijl het rustig ter plaatse rondzwom, zodat de donkere rug en de typische rugvin telkens duidelijk zichtbaar waren. Op zaterdag 6 april, om 11u15 kon veervrouw Sandra bij het veer Schelle/Wintam een bruinvis waarnemen toen het dier stroomopwaarts de Rupel opzwom. Zondag 7 april was het veerman Piet, die omstreeks 11u20 samen met de passagiers van de veerboot Wintam/Rupelmonde minutenlang 3 bruinvissen kon bekijken, die de rivier stroomopwaarts opzwommen richting Temse.

Maandag 8 april, om 18u zwommen 2 bruinvissen in de Rupel voorbij het veer Schelle/Wintam.

En zo ging het maar door tot eind april, dagelijks werden bruinvissen waargenomen, soms meerdere exemplaren samen. Met op maandag 22 april 5 dieren samen op de Schelde ter hoogte van Hemiksem.

Ook op de Rupel waren de dieren regelmatig aanwezig. Dinsdag 9 april werd door Werner Van den Bogaert en door Bart De Keersmaecker een bruinvis waargenomen ter hoogte van Terhagen, mogelijk was dit dier al gekwetst, op de rugvin waren immers enkele witte littekens te zien.

Op woensdag 11 april zwommen 2 bruinvissen voor de fietsbrug over de

Dode bruinvis langs Scheldeoever in Hoboken foto: Guy Borremans

Guy Borremans

Nete in Rumst, de dieren werden gefotografeerd door Chantal Deschepper. Op maandag 29 april kon Christiaan Cattrysse opnieuw 2 bruinvissen waarnemen in de Rupel ter hoogte van Terhagen.

De laatste waarneming van een bruinvis in de Schelde dateert ondertussen van donderdag 9 mei, toen Peter Hofman een bruinvis kon waarnemen ter hoogte van de Sint-Bernardusabdij.

Naar tragedie...

Dat de bruinvissen in onze grote rivieren in een soort ecologische val waren terechtgekomen werd stilaan duidelijk. Dieren die via een sluis een dok of kanaal binnenzwemmen lopen een bijzonder groot gevaar en terugkeren is vrijwel uitgesloten.

Ook langs de Schelde werd het lijstje dode bruinvissen ondertussen indrukwekkend lang. Met op woensdag 10 april de eerste dode bruinvis toen een wandelaar langs de Schelgedijk in Hoboken de vrijwilligers van de plaatselijke trektelpost verwittigde dat er een dode bruinvis aangespoeld was. Het betrof een jong dier, met een lengte van ongeveer 1,20 meter. Het dier was sterk vermagerd, maar had geen uitwendige letsels. Het dier werd voor autopsie opgehaald door het ANB en overgebracht naar het ILVO (Instituut

voor Visonderzoek in Oostende).

Daarna waren er meldingen van dode bruinvissen in Wetteren op vrijdag 26 april, in Weert op donderdag 2 mei, op vrijdag 3 mei in Appels (Dendermonde), op zondag 5 mei opnieuw in Wetteren, op zondag 19 mei in Sint-Amands en op donderdag 23 mei in Lillo. En de hopelijk laatste waarneming van een dode bruinvis op zaterdag 8 juni in Melle.

Bron: www.waarnemingen.be.

Acht dode bruinvissen, waarvan minimaal 3 dieren sporen vertoonden van een aanvaring met een scheepsschroef of de boeg van een boot. De kans is dan ook bijzonder groot dat deze kwetsuren het gevolg waren van een aanvaring met een snelle motorboot of een jet-skiër.

Bruinvissen vogelvrij?

De terugkeer van de bruinvis in de Schelde en de Rupel en het hoge aantal dodelijke slachtoffers toont volgens Natuurpunt nogmaals aan dat in Vlaanderen dringend nood is aan een soortbeschermingsplan. De bruinvis is een Europees beschermd soort die het strengste beschermingsregime kent volgens de Habitatrictlijn. Toch is er van een concrete bescherming voorlopig nog geen sprake.

Voor Natuurpunt Rupelstreek is dit een bijzonder belangrijk aandachtspunt, dat zeker ter sprake zal gebracht worden tijdens het eerstvolgend overleg met WenZ, afdeling Zeeschelde in oktober 2013.

Tevens is het uitkijken naar het voorjaar van 2014. Was de invasie van de bruinvissen in onze rivieren tijdens dit voorjaar een eenmalig feit, of wordt het een trend?

En als het daadwerkelijk een trend zou worden, moeten we in 2014 dan opnieuw vrezes voor dode bruinvissen in onze rivieren?

Bruinvis in de Schelde ter hoogte van Bazel foto: Veerle Heyman

© Veerle Heyman

Nestvlotjes voor visdiefjes op het Noordelijk eiland

Erik De Keersmaecker

Eind maart konden enkele wandelaars en vogelkijkers een merkwaardig schouwspel bekijken op het Noordelijk eiland in Wintam. Met in de hoofdrol enkele vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek, een bootje, en daarachter een konvooi nestvlotjes...

Deze wandelaars en vogelkijkers waren getuigen van een project, waarbij 6 nestvlotjes netjes op een rij geplaatst werden op de grootste plas van het Noordelijk eiland. Dit project was een gevolg van een geslaagde test in 2012, met een nieuw type nestvlotje, met daarop een geslaagd broedgeval en het succesrijk uitvliegen van 3 jonge visdiefjes. Dit type nestvlotje, met een metalen raster eromheen, beschermt de jonge visdiefjes tegen predatoren, zoals blauwe reigers en kleine mantelmeeuwen. Het raster eromheen zorgt er immers voor dat jonge visdiefjes op het nestvlotje moeten blijven, tot ze kunnen vliegen.

Voor Natuurpunt was dit succes een stimulans om aan het ANB (Agentschap Natuur en Bos) voor te stellen, om meerdere nestvlotjes van dit type te plaatsen. Het Noordelijk eiland wordt beheerd door het ANB. We zijn bijzonder verheugd dat het ANB positief reageerde op dit voorstel. Bijzonder mooi is ook dat ondertussen door het ANB 3 infobordjes over het project, aan het Noordelijk eiland geplaatst werden. Infobordjes die wandelaars en recreanten info geven over het project. Deze mooie samenwerking tussen het ANB en Natuurpunt is mogelijk een stimulans om op dit vogelrijke gebied nog meerdere gezamenlijke projecten op te starten, niet enkel voor visdiefjes, maar tevens ook voor andere zeldzamere vogelsoorten.

Visdiefjes (*Sterna hirundo*) zijn bijzonder sierlijke vogels, zo sierlijk dat ze vroeger, met duizenden gevangen werden, om opgezet op hoeden van rijke dames te prijken. Gelukkig zijn die tijden voorbij en kunnen we nu volop genieten van hun sierlijke vluchten. Op enige afstand lijken ze op meeuwen, ze zijn echter veel slanker. De opvallendste kenmerken zijn de grijze bovenvleugels en rug, de zwarte kopkap, de diep gevorkte staart en een orangerode snavel met vooraan een zwart puntje. Dat onderscheid hen van de Noordse stern. Visdiefjes zijn viseters, zwenkend en draaiend vliegen ze boven een wateroppervlak, om dan met een plotse duik een visje te bemachtigen...

Het zijn tevens lange afstandstreckers. Midden april komen ze terug vanuit de overwinteringsgebieden in West-Afrika. Hier aangekomen zoeken ze meteen een geschikte broedplaats op. Van nature zijn dat zandvlaktes, moerasgebieden en schelpbanken. In het rivierenland van Schelde, Rupel en Nete zijn dat vooral kunstmatige broedplaatsen.

Sinds de inrichting van het Noordelijk eiland als natuurgebied zijn visdiefjes er jaarlijkse broedvogels. Aanvankelijk broedden ze met succes met 10-tallen paartjes op de pas opgespoten zandvlakten van het Noordelijk eiland. Dat veranderde echter drastisch toen de vos, een natuurlijke predator van grondbroeders, na een jarenlange afwezigheid opnieuw zijn plaats in het ecosysteem opeiste. Om de visdiefjes als broedvogels te behouden, werd een 10-tal jaar geleden een eerste

generatie nestvlotjes geplaatst, waarop met wisselend succes gebroed werd.

Ondertussen zitten we volop in het broedseizoen en het is bijzonder verheugend om vast te stellen dat alle nestvlotjes ondertussen bewoond zijn door een paartje visdiefjes. Wil je zelf genieten van deze bijzonder mooie en sierlijke luchtacrobaten? Wandel of rij dan even tot aan de Rupeldijk in Schelle. Neem de veerboot en maak een wandeling omheen het vogelrijke

Visdiefje foto: Fons Van den heuvel

Op stap met een nestvlotje foto: Erik De Keersmaecker

Konvooi met nestvlotjes foto: Jos Laevaert

Noordelijk eiland.

Haast je wel een beetje, midden augustus, na het broedseizoen vertrekken de visdiefjes immers opnieuw naar de overwinteringsgebieden in West-Afrika. Dan worden de nestvlotjes opnieuw weggehaald en opgeborgen in ons magazijn.

Het project nestvlotjes voor visdiefjes op het Noordelijk eiland wordt medegefinancierd door de gemeente Bornem (Toelage voor Natuurprojecten).

Natuurpunt werkt aan het herstel van grachten, poelen en een vlasrootput langs de Broeklei

De Broeklei is een historische dreef. Het deel van de dreef, vanaf de veldweg naar de Wirixstraat tot aan de Korte Ameldijk is eigendom van Natuurpunt. Samen met vele partners werken we hier aan het herstel van de Broeklei als een meer natuurlijke dreef en aan het natuurherstel in de omgeving van de Broeklei. In nauw overleg met de gemeente Niel en Regionaal Landschap Rivierenland voor het graven van 2 nieuwe poelen en het herstel van een oude historische vlasrootput. Door allerlei omstandigheden liep de uitvoering op het terrein enkele maanden vertraging op. Op dinsdag 2 april kon de aannemer uiteindelijk starten met het graven van 2 poelen in een weiland langs de Broeklei en een oude vlasrootput aan het einde van de Broeklei. De graafwerken werden uitgevoerd door de firma Sobry uit Lier en ze werden prima opgevolgd door Elly Vaes, projectmedewerkster van Regionaal Landschap Rivierenland.

Een van de nieuwe poelen grenst aan de Broeklei, en om te vermijden dat kinderen ongehinderd in de poel kunnen lopen, hebben we er een mooie omheining voor geplaatst.

Oude vlasrootputten en poelen zijn bijzonder interessant als voortplantingsplaats voor amfibieën. Vlasrootputten danken hun naam aan hun vroegere functie: het roten van vlas. In het Waasland, Klein-Brabant en ook in de Rupelstreek werd vlas in stilstaand water geroot. Na de teloorgang van de vlasindustrie werden de meeste vlasrootputten verwaarloosd. Door het gebrek aan beheer verlandden de poelen of werden ze dichtgegooid. Omwille van hun cultuurhistorische, ecologische en landschappelijke waarde loont het dus zeker de moeite om oude vlasrootputten in het landschap te herstellen. Door hun geringe diepte drogen ze tijdens de zomer grotendeels uit, waardoor ze minder geschikt zijn voor vissen. Vissen lusten graag larven van amfibieën en zijn er dus een vijand van.

Het herstel van een oude vlasrootput is voor Natuurpunt en Regionaal Landschap Rivierenland tevens een prima middel om 2 vliegen in één slag te slaan: een natuur- en tevens een

Graven poel in weiland langs Broeklei foto: Erik

cultuurhistorisch herstel.

Enkel het herstel van poelen is onvoldoende. Kikkers, padden en salamanders brengen het grootste deel van hun leven op land door. Overdag schuilen ze in holen in de grond, on-

der boomstronken, in houtmijten en haagkanten. 's Nachts gaan ze op zoek naar voedsel. De aanleg van houtkanten en hagen in de omgeving van hun voortplantingsplaatsen is daarom belangrijk. Vandaar dat door Natuurpunt in de directe omgeving van de herstelde vlasrootput en de nieuwe poelen ook enkele houtkanten werden aangeplant. Een project dat we door een gelukkig toeval sneller konden realiseren dan aanvankelijk gepland. Peter Lauwers van het bedrijf Geonet uit Rumst had een 500-tal streekeigen struiken op overschot en dat overschot stelde hij graag en gratis ter beschikking van Natuurpunt. Maandag 8 april werden deze struiken door 5 Natuurpuntvrijwilligers in 7 blokken van 7 meter breed en ruim 35 meter lang aangeplant. Langzaam maar zeker verandert dit weiland in een stevige brok natuur langs de Broeklei. Dit project werd ge(co)financierd door

Aanplanten houtkanten weiland Broeklei foto: Erik

Dienst Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid.

Grachten van de Broeklei

Op vrijdag 19 april konden we dankzij de medewerking van de firma Sobry een tweede project langs de Broeklei realiseren, met het uitgraven van de deels verlande afwateringsgrachten. Naast hun functie als afwateringsgracht, krijgen ze nu eveneens een nieuwe functie als lange smalle poelen.

Deze realisatie kwam er net op tijd voor het Belevingsmoment op zondag 21 april in het WZC Maria Boodschap. Samen met Natuurpunt, de gemeente Niel, Regionaal Landschap Rivierenland is het WZC immers partner van dit project.

Aan de infostand van Natuurpunt Rupelstreek en Regionaal Landschap Rivierenland konden we een 20-tal mensen verwelkomen, die nadat ze de kleine waterbeestjes uit de sloten van het Niels Broek bekeken hadden, een wandeling maakten langs de Broeklei en de nieuwe projecten van Natuurpunt.

In een volgende fase, tijdens het na-

Uitgraven grachten Broeklei foto: Erik

jaar van 2013 wil Natuurpunt verder werken aan de realisatie van projecten langs de Broeklei, onder meer door het uitgraven van een ander deel van het grachtensysteem en het verder aanplanten van houtkanten en zomereiken.

Samen met de oude wielen, de sloten en grachten, poelen en vlasrootputten, zullen deze grachten voortaan een paradijs vormen voor kikkers,

padden, salamanders en vele andere kleine waterinsecten.

Het project: Grachten van de Broeklei werd samen met 11 andere projecten verkozen om gerealiseerd te worden als een Heldendaad (Scheldehelden) en wordt gerealiseerd en ge(co)financierd in het kader van het plattelandsproject Scheldelandschapspark, in opdracht van de Vlaamse regering.

Natuurpunt en gemeente Rumst werken samen aan natuurprojecten op het Gemeentelijk Technisch Centrum

Bedrijventerreinen lijken natuurloze ruimten, maar dat is absoluut niet zo. Ook op dergelijke terreinen kunnen natuurprojecten en kleine stukjes natuur gerealiseerd worden. Het regenwater dat op de daken van de gemeentelijke gebouwen valt, komt uiteindelijk in een retentiebekken terecht. Dat retentiebekken is ondertussen uitgegroeid tot een stukje waterrijke natuur, een mooi biotoop voor vele kleine waterbeestjes en amfibieën.

Dankzij een mooie samenwerking tussen de gemeente Rumst en Natuurpunt werden enkele projecten uitgewerkt om de natuurwaarde van het terrein te vergroten: namelijk het plaatsen van een torenvalkennestkast en het creëren van een broedwand voor oeverzwaluwen.

Bovenop de silo, waarin het strooizout wordt opgeslagen, werd een nestkast voor torenvalken geplaatst. Torenvalken zijn ook voor niet-vogelkenners gemakkelijk herkenbaar. Het is een mooie roofvogel, die bijna uitsluitend op muizen jaagt. Zijn favoriete jachtmethode bestaat erin dat ze bijna stil-

staand boven een weiland, akker of wegberm zweven, daarbij haarscherp onder hen kijkend naar een potentiële prooi. Torenvalken maken geen eigen nest, ze broeden in nestkasten, grote nissen in muren, of in oude ekster- of kraaiennesten.

De berm, tussen het Gemeentelijk Technisch Centrum en de Rupeldijk, werd over een lengte van ongeveer 10 meter, steil afgegraven. Hierdoor werd een ideale broedwand voor oeverzwaluwen gecreëerd. In tegenstelling tot andere zwaluwsoorten, bouwen oeverzwaluwen geen nesten onder dakgoten of in boerenstallen. Oeverzwaluwen zijn koloniebroeders die gangen graven in steile oevers,

of steile zandwanden. De gangen zijn ruim een meter diep, met achterin een kleine ruimte voor het nest. Net zoals de andere zwaluwsoorten zijn het Afrikagangers die ruim een half jaar lang op het zwarte continent vertoeven.

Adrie tijdens plaatsen torenvalkennestkast op strooizoutsilo, onderaan retentiebekken foto: Erik

Burgemeester Wendy Weckhuysen en Erik (Natuurpunt) bij infobord natuurprojecten Technisch centrum Terhagen foto: Fried Happaerts

Natuurpunt en Regionaal Landschap Rivierenland starten zwaluwenoffensief in Boomse centrumstraten

Enkele 10-tallen jaren geleden was de huiszwaluw nog een trouwe bewoner van talrijke Boomse straten. Momenteel zijn er nog slechts 2 restkolonies. Een kolonie aan de gebouwen van de Provinciale Technische Scholen aan de Beukenlaan en een kolonie verspreid in de Groene Hofstraat/Leopoldstraat. Kolonies in de Antwerpsestraat, Bassinstraat, Overwinningsstraat, Stationstraat, Tuyaertstraat, Vrijheidsstraat en de wijk Hoek zijn inmiddels verdwenen. Recent verdween een grote kolonie tijdens de ombouw van de Braemtoren langs de Antwerpsestraat tot Flash Design Tower.

Hetzelfde dreigde te gebeuren met de kolonie bij de Provinciale Technische Scholen. In 2009 waren daar nog slechts 4 bewoonde nesten van deze sierlijke luchtacrobaatjes. Voor Natuurpunt Rupelstreek en Regionaal Landschap Rivierenland was dat een goede reden om in samenwerking met de school een beschermingsproject op te starten, 28 kunstnesten met daaronder poepplankjes werden in de raamhoeken en onder de betonnen dakgoot geplaatst. Met een prima resultaat, vorig jaar broedden er opnieuw 13 paartjes huiszwaluwen.

Een gelijkaardig project werd reeds in 2005 in Rumst opgestart, ook daar stond de huiszwaluw op het punt om uit het straatbeeld te verdwijnen. Samen met de gemeente werd toen het project: Zwaluwen thuis in Rumst opgestart. Aan de bewoners van enkele straten in Rumst centrum werd voorgesteld om kunstnesten met poepplankjes onder hun dakgoten te plaatsen. Tientallen bewoners reageerden positief op dit voorstel en in 2012 telde men opnieuw 22 bewoonde nesten in het Molenveld. Deze straat werd dan ook symbolisch omgedoopt tot de zwaluwenstraat in Rumst. Dit jaar doen de huiszwaluwen het daar trouwens nog beter. Op 13 juni werden reeds 26 bewoonde nesten geteld, terwijl 6 paartjes nog volop aan het bouwen waren.

Dezelfde krachttoer willen we bijzonder graag, in samenwerking met de gemeente Boom en Regionaal Landschap Rivierenland, in de Boomse centrumstraten herhalen. In de Groene Hofstraat en de Leopoldstraat woont momenteel nog een kolonie van een 15-tal paartjes huiszwaluwen. Die vogels kunnen de basis vormen van nieuwe kolonies in de gemeente.

Een mooie informatieve flyer, met als slogan: Huiszwaluwen opnieuw thuis in Boom, met info over huiszwaluwen, het project en een voorstel om kunstnesten, poepplankjes inclusief, onder hun dakgoot te plaatsen werd midden juni huis aan huis gebust in de Groene Hofstraat, de Leopoldstraat en aangrenzende huizen in enkele buurstraten. Tevens bevat de flyer een voorstel om poepplankjes te plaatsen

onder natuurlijke nesten. Zo blijven de stoepen van beide straten proper!

Bewoners die interesse hebben om mee te werken aan het project, kunnen contact opnemen met de Boomse Milieudienst. Vrijwilligers van Natuurpunt brengen hen daarna een huisbezoek om praktische afspraken te maken voor het plaatsen van de kunstnesten en poepplankjes.

Natuurpunt Rupelstreek en Regionaal Landschap Rivierenland hopen dat ook de winkeliers en horecazaken in de Boomse centrumstraten aan het project willen meewerken, door een mooie affiche aan hun etalages op te hangen. Dankzij hun medewerking kan de huiszwaluw dit jaar alvast alomtegenwoordig zijn in de Boomse centrumstraten.

Dankzij de prima samenwerking met de Boomse Brandweer kan het plaatsen van de kunstnesten en poepplankjes onder de hoge dakgoten in de Groene Hofstraat en de Leopoldstraat op een veilige manier uitgevoerd worden. In beide straten is er een vrij intens autoverkeer. Door de terugkeer van de wekelijkse markt naar de centrumstraten van Boom, is donderdagvoormiddag nu een ideaal moment om het plaatsen van de kunstnesten uit te voeren. Dit verhaal wordt dus ongetwijfeld vervolgd.

Huiszwaluw foto: Raymond De Smet

Kunstnesten met poepplankjes foto: Erik

**HUISZWALUWEN
OPNIEUW THUIS IN BOOM?**

Flyer Huiszwaluwen terug thuis in Boom

Natuurpunt en Regionaal Landschap Rivierenland organiseren zwaluwen-offensief in Rumstse scholen

Het zwaluwenoffensief, waarbij vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek en medewerkers van Regionaal Landschap Rivierenland prima samenwerken, blijft onverminderd doorgaan.

Het plaatsen van nestkasten op geschikte locaties blijft daarbij de voornaamste doelstelling.

Geschikte locaties zijn plaatsen, waar al zwaluwen voorkomen en de kans op succes dus bijzonder groot is. Een bijzondere meerwaarde krijgen projecten, waarbij samengewerkt kan worden met scholen. Vooral als die scholen ook enthousiast gaan meewerken, de kinderen uitnodigen om het plaatsen van de nestkasten bij te wonen en samen met Natuurpunt en Regionaal Landschap Rivierenland workshops over zwaluwen organiseren voor de schoolkinderen.

De Rumstse basisscholen: Sleutelhof en Ter Doelhagen, reageerden beiden enthousiast op het voorstel om nestkasten voor gierzwaluwen onder de dakgoten van hun scholen te plaatsen. Beide scholen zijn toplocaties voor deze spectaculaire zwaluwsoort.

Op verschillende plaatsen in beide scholen hebben de zwaluwen immers al broedplaatsen gevonden. Gierzwaluwen kan men herkennen aan hun donkere kleur en hun lange sikkelvormige vleugels. Eind april komen ze terug vanuit de overwinteringsplaatsen in Afrika om hier te broeden. Eind juli vertrekken ze opnieuw naar het zuiden. Het zijn dus wel degelijk echte Afrikanen. Tijdens de 3 maanden dat ze hier verblijven, zorgen ze met hun spectaculaire vluchten en hun srie-srie geroep voor een echt zo-

School Sleutelhof staat klaar voor het plaatsen van de nestkasten foto: Adrie Luijks

mergevoel in onze dorpen en steden. Het zijn tevens merkwaardige vogels, ze komen enkel aan land om te broeden, een broedplaats vinden ze achter spleten en gaten in muren van huizen, fabrieken en ook scholen. Huizen en scholen worden gerenoveerd of daardoor verdwijnen vele potentiële broedplaatsen. Kunstnesten zijn dan ook een goed alternatief als potentiële broedplaats.

Met de directie van de 2 Rumstse basisscholen, de Milieudienst van de gemeente Rumst en de Boomse Brandweer werd afgesproken op maandag 27 mei de nestkasten te plaatsen. De samenwerking met de Brandweer is essentieel om het plaatsen van de nestkasten op een veilige manier uit te voeren. Drie nestkasten werden geplaatst tegen de gevel aan school Sleutelhof en vijf nestkasten tegen de gevel van school Ter Doelhagen. Het voorbereiden en plaatsen van de nestkasten kon op heel wat be-

kijks rekenen van de schoolkinderen van beide scholen. Aan beide scholen werd ook een infobord over het project geplaatst.

Met beide scholen werden eveneens afspraken gemaakt voor de organisatie van zwaluwenworkshops voor de schoolkinderen. Vrijdag 31 mei had de eerste zwaluwenworkshop plaats in school Sleutelhof. Joke Maes, projectmedewerkster van Regionaal Landschap Rivierenland had dit evenement prima voorbereid, met een zwaluwententoonstelling en een bijzonder interessante presentatie over het leven van onze zwaluwen voor de jongens en meisjes van het 5de en 6de leerjaar. Daarna werd naar het Molenveld gewandeld, de zwaluwenstraat in Rumst. Bij het bekijken door de telescoop van de huiszwaluwen, die volop aan hun nesten aan het inrichten waren, waren de oh's en ah's niet uit de lucht. De kinderen vonden het allemaal prachtig.

Plaatsen nestkasten in samenwerking met Brandweer Boom foto: Adrie Luijks

Plaatsen infobord door Ludwig foto: Adrie Luijks

Zwaluwen kijken op het Internet

Prachtig zijn de beelden van een paartje huiszwaluwen aan het Molenveld. John Laureysens (zoon van onze duivel-doe-al Ludwig) woont in het Molenveld en is er jaarlijks gastheer van een 10-tal paartjes huiszwaluwen. John en zijn schoonzoon Stijn De Beugher hebben een fascinatie en interesse voor de vogels in hun tuin, wat leidde tot het plaatsen van een draadloze webcam in een mezenestkast. Ze hoopten hiermee de activiteit van de vogels tijdens het broeden te kunnen volgen. Aangezien dit project vroeger klaar was dan gepland, besloten ze ook één van de zwaluwennestkasten aan hun huis te voorzien van een binnen- en buitencamera.

Camera boven kunstnest huiszwaluw foto: Stijn De Beugher

Hoewel de mezenestkast (op enkele bezoeken van een pimpelmees na) tot op heden onbewoond is, hebben ze wel succes met onze zwaluwennestkast, die ondertussen bewoond wordt door een koppel huiszwaluwen. Aangezien ze denken (en hopen) dat er veel natuurliefhebbers geïnteresseerd zullen zijn om het wel en wee van hun zwaluwen te volgen, bundelden ze de beelden (en enkele filmpjes) op een site: www.vogelskijken.be. Neem alvast zelf eens een kijkje!

Leerlingen Sint-Lutgardisschool Schelle geven Natuurpunt een 10!

In het kader van de MOS-actie in de Sint-Lutgardisschool Schelle, vaardigt elke klas van de school in de Werkgroep de MOSketiers: een 'groene en mondige rakker van de klas' af.

MOS staat voor milieuzorg op school. In het kader van de MOS-actie hadden de schoolkinderen via diverse acties 140 euro bij elkaar gespaard. Een bedrag dat ze mochten schenken aan een goed doel. Als goed doel kozen de MOSketiers haast unaniem voor Natuurpunt, boven Greenpeace en het WWF. Een bijzonder leuk geschenk voor Natuurpunt!.

Als bedankje voor deze leuke attentie bood Natuurpunt aan klas 4B een workshop Braakballen pluizen aan in het Natuurhuis de Paardenstal te Niel.

Dat deze jongens en meisjes genoten hebben van deze workshop, blijkt uit de bedankjes en enkele verhaaltjes achteraf.

We zijn met heel de klas naar Niel gefietst. Daar heeft de meneer van Natuurpunt uitgelegd wat we daar gingen doen. We gingen daar braakballen van uilen onderzoeken. Iedere leerling heeft 2 braakballen gekregen. Deze hebben we onderzocht en iedereen heeft veel botjes gevonden.

Deze hebben we proper gemaakt met

een tandenborstel. Dit was heel leuk en vies. Later hebben we buiten nog tikkertje kunnen spelen. Dat was ook leuk met het goede weer. Nadien zijn we terug naar school gefietst. Daar hebben we onze boterhammen gegeten en nadien verder gewerkt in de klas.

Laura De Pooter

Vandaag fietsten we met de klas naar de Paardenstal in Niel om te gaan braakballen pluizen. Toen we er aan kwamen, moesten we onze fietsen vast zetten. We gingen naar binnen. Het was er best wel warm. Voor we begonnen, gaf een mijnheer van Natuurpunt ons uitleg over welk soort muizen we in de braakballen konden vinden: spitsmuizen, bosspitsmuizen, ware muizen, bruine ratten. We kregen ook een kaart waarop stond wat we allemaal zouden kunnen vinden. Toen begonnen we. Eerst moesten we de braakballen openscheuren. Alle botjes die we vonden, moesten we er uit halen en in een potje verzamelen. Toen we klaar waren, kregen we nog een braakbal. Toen we daar alle botjes uit hadden gehaald, moesten we stoppen en onze handen wassen. Daarna mochten we buiten gaan spelen. Toen we aan het spelen waren, mochten we nog een drankje kiezen. Daarna zijn we terug naar school gefietst.

Mathias Daems

Braakballen pluizen in de Paardenstal foto: Juf Katrien

Cursus vleermuizen

Vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek werken intensief aan de bescherming van onze vleermuizen. De oude ijskelder van het hof ten Eiken in Rumst werd ingericht als een overwinteringsplaats voor vleermuizen en de kolonie laatvliegers in de Nielse kerkzolders wordt eveneens door Natuurpunt gekoesterd.

Net zoals vroeger moeten vleermuizen nog steeds tegen een reeks vooroordelen opboksen: ze vliegen in je haren, of het zijn vermomde vampieren. Gelukkig worden ze tegenwoordig niet meer tegen deuren gespijkerd en weten we dat het nuttige beestjes zijn. Sinds de jaren '80 zijn er belangrijke stappen gezet in de bescherming en de versterking van het imago van vleermuizen.

Schrijf je nu in voor deze boeiende cursus.

Tijdens de 2 info-avonden, telkens in het Natuur.huis de Paardenstal staat Joeri Cortens, van Natuurpunt Educatie vzw garant voor een flinke dosis basiskennis.

Het programma:

- Woensdagen 21 augustus en 28 augustus : 19u30 – 22u30 Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat
- Maandag 2 september: 19u30 – 22u30 Kijken naar uitvliegende baardvleermuizen kerkzolder Hingene – wandeling park kasteel Ursel
- Zaterdag 7 september : 19u30 – 22u Bezoek ijskelder en vleermuizen kijken in het park hof ten Eiken Rumst
- Maandag 9 september: 19u30 – 22u Bezoek kerkzolder en kijken naar uitvliegende laatvliegers kerk Niel – avondwandeling polder Niel
- Zaterdag 21 september: 9u30 – 12u Vleermuizen in het Fort van Bornem

Inschrijven kan door een storting van 30 euro (volw.), 22 euro (-16 jarigen) of 40 euro (niet-NP-leden) op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek 2845 Niel, met vermelding:
Cursus vleermuizen - telefoonnummer - eventueel emailadres.
Meer info: 03/887.13.72 of natuur.rupel@skynet.be

Cursus paddenstoelen

Deze 2-delige cursus paddenstoelen, een organisatie van Natuurpunt Rupelstreek, kern Boom-Rumst in samenwerking met de gemeente Boom, is een prima moment om een flinke dosis basiskennis op te doen over de schijnbaar kleine wereld van onze paddenstoelen. Of als je al over enige basiskennis beschikt, om je kennis op te frissen of uit te breiden. Die kleine wereld is trouwens slechts schijn, want paddenstoelen zijn werkelijk overal...

Julien Moens en André De Kesel, 2 paddenstoelenspecialisten uit onze regio staan klaar om je er meer over te vertellen, tijdens de eerste info-avond in het Ecohuis 't Kleibrood en de praktijkuitstap in de kleiputten van Terhagen.

Deelnemen is gratis ! Maximaal aantal deelnemers: 30

Het programma:

- Woensdag 2 oktober: 19u30 Info-avond Ecohuis 't Kleibrood, 's Herenbaan 129 Boom
- Zaterdag 5 oktober: 10u Excursie kleiputten Terhagen – afspraakplaats wordt later medegedeeld.

Deelname melden en info:
03/880.18.55 of milieu@boom.be

Rupel. Aartjes

Hallo jongens en meisjes,

De zomer begint, en het is vakantie! Tijd om veel leuke dingen te beleven. Met Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar organiseren we ook speciaal voor jullie enkele leuke activiteiten. Spreek snel af met je mama, papa, oma of opa welke datums je wil inschrijven in jullie agenda's!

Dinsdag 2 juli: "Babydierjes" in Brussel !!!

Vandaag bezoeken we de tentoonstelling "Babydieren" in het Museum voor Natuurwetenschappen in Brussel. De tentoonstelling is gemaakt speciaal voor kinderen van 3 tot 8 jaar.

Iedereen smelt bij het zien van een pasgeboren olifantje, een pluizig kuikentje of een babyeekhoorn. Maar babydieren kunnen ons ook veel bijbrengen over verzorgen en opvoeden, over opgroeien en leren leven. Veel doe-activiteiten zijn aan de jeugdige bezoekerjes aangepast. Zo dompelt de tentoonstelling de kinderen onder in de leefwereld van babydieren, vanaf hun geboorte tot wanneer ze zich uit de slag kunnen trekken. Wie zorgt er voor de kleintjes? Wat eten babydieren? Hoe leren ze dingen aan? Nadien is er de mogelijkheid om de permanente tentoonstelling vrij te bezoeken. Picknick mag in het museum opgegeten worden, drank is ter plaatse te kopen.

Praktisch:

Vertrek om 9.16 u met de trein aan station Kontich Kazerne (graag aanwezig om 9 u!)

Iedereen koopt zelf een B-Dagtripticket ter plaatse aan het loket van de NMBS= trein + tentoonstelling voor de prijs van: 15,60 euro per volwassene (14,60 euro voor 60+), jongeren van 12 tot 25 = 14 euro, kinderen van 6 tot en met 11 jaar = 5 euro en kinderen jonger dan 6 jaar = gratis

Meebrengen: picknick - Terug thuis rond 17.30 u

Zeer snel inschrijven bij Hilde Janssens, hiljans@hotmail.com of 03/887.36.45

Woensdag 7 augustus: Kijken naar vlinders en libellen in Maaienhoek

Jongens en meisjes zijn vandaag, samen met hun ouders/of grootouders welkom in het natuurgebied Maaienhoek. Verstoppt tussen de Scheldedijk en 2 ringdijken is het er een beetje warmer en windstiller dan elders en dus een schitterend vlindergebied.

Vele planten en struiken zorgen er voor liters nectar. Meer hebben onze vlinders niet nodig voor een heerlijk leventje. Ook libellen voelen er zich prima thuis, de plassen en vijvers van Maaienhoek barsten er dan ook van het leven. In Maaienhoek kan je ook nog kennismaken met 2 Gallowaykoetjes, die zorgen er voor het zomerse natuurbeheer.

Goede wandelschoenen zijn zeker een aanrader

Afspraak: 13u45 parking sporthal Scherpenstein, einde Parklaan Schelle

Einde wandeling: omstreeks 16u

Meld vooraf je deelname: 03/887.13.72 of natuur.rupel@skynet.be

Woensdag 25 september : Op zoek naar kleine zoogdiertjes in het Niels Broek

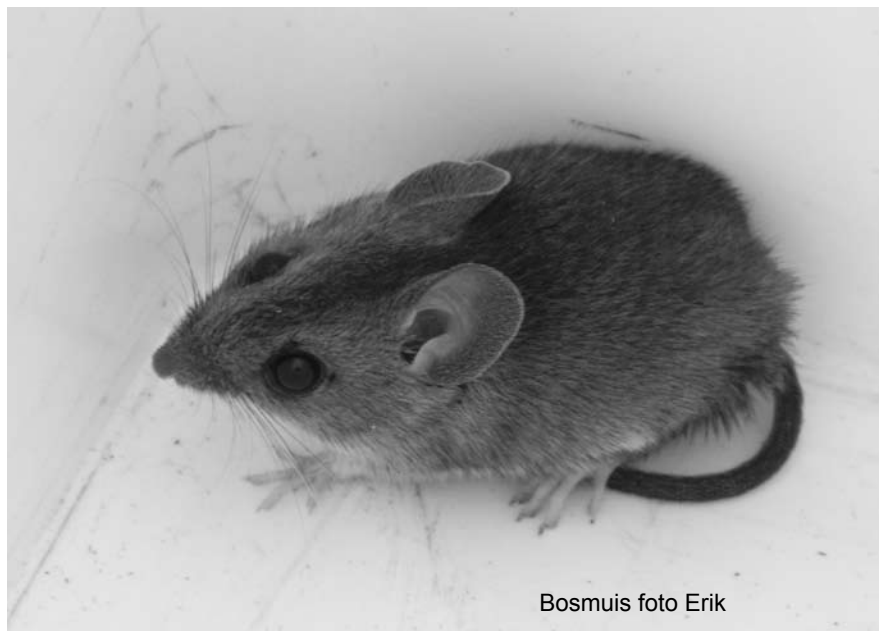
Vandaag gaan we op zoek naar kleine zoogdiertjes in het Niels Broek. Enkele dagen vooraf hebben we een 10-tal life-traps uitgezet. In deze life-traps trachten we enkele kleine zoogdiertjes te vangen, die we na het bekijken opnieuw vrijlaten. In ons tentje langs de Broeklei pluizen we achteraf ook enkele kerkuilbraakballen uit elkaar, op zoek naar schedeltjes van kleine zoogdiertjes.

Afspraak: 13u45 parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle

Meebrengen: goede wandelschoenen

Deelnameprijs: Natuurpuntleden gratis - niet-leden 2 euro.

Meld vooraf je deelname: 03/887.13.72 of natuur.rupel@skynet.be

Bosmuis foto Erik

Natuurpunt- Aartselaar organiseerde ook dit jaar weer een paddenraapactie!

Ronny Verelst

De paddenactie kende dit jaar een ongewoon verloop. Op 3 februari werden de schermen geplaatst. De eerste pad verscheen op 16 februari, gevolgd door nog 2 amfibieën op 17 februari. Dan werd het stil tot begin maart. Van 6 tot 9 maart werden 291 padden, 60 kleine watersalamanders, 124 Alpenwatersalamanders, 67 bruine kikkers en 6 groene kikkers overgezet! Na deze explosie werd het weer kouder en viel alles weer stil tot 12 april. Vanaf dan kwam enkel nog de achterhoede. De actie eindigde op 21 april met het opruimen van de schermen.

Ondanks dit rare verloop was de actie ook dit jaar weer een succes. De schermen maakten duidelijk een verschil. Het aantal doodgereden dieren bleef dan ook beperkt: in het totaal werden "slechts" 27 amfibieën het slachtoffer van het verkeer.

De goede resultaten van dit jaar zijn, eens te meer, te wijten aan de talloze vrijwilligers die iedere avond en iedere ochtend klaar stonden om de diertjes veilig over te zetten en te registeren! Ook de jeugd liet zich niet onbetuigd en nam met veel enthousiasme deel aan de actie! In naam van de amfibieën, van Natuurpunt Aartselaar en in mijn persoonlijke naam:

"EEN DIKKE MERCI"

foto van Marijke Vandebroeck

De resultaten van de laatste 8 jaar:

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
padden	566	107	87	161	317	398	280	362
kleine watersalamander		8	3	25	9	43	113	97
Alpenwatersalamander	27	15	13	27	19	33	83	147
groene kikker	0	1	0	5	0	1	3	7
bruine kikker	5	1	4	9	14	3	6	87
dode padden	33	33	16	43	68	50	19	18
dode kl.watersalamander	19	1	0	7	5	10	5	3
dode Alpenwatersalamander	0	4	7	7	6	16	8	2
dode groene kikkers	0	0	0	0	0	0	0	0
dode bruine kikkers	0	0	0	4	4	1	1	4
	674	170	130	288	442	555	518	727

We halen dit jaar dus een record! De padden zijn in aantal minder dan vorig jaar maar dit is een verschijnsel dat zich dit jaar bijna overal voordeed. Oorzaken zijn nog moeilijk te achterhalen maar Hyla, de amfibieënwerkgroep van Natuurpunt, volgt dit zeker op...

De salamanders deden het prima en de stijging van het aantal bruine kikkers is fenomenaal.

Hopelijk heeft de lange wintertoestand niet te veel ongunstige gevolgen op de voorplanting van de amfibieën en kunnen we volgend jaar opnieuw klaarstaan voor de overzet. Nogmaals proficiat en dank aan alle meewerkende "paddenvrienden"

Uitneembare
wandelkaart

Het Niels Broek

Wandelen in en om het Niels Broek

Tijdens een wandeling langs de Broeklei, doorheen het Niels Broek en op de Rupeldijk kan je kennis maken met een stevige brok natuur. Het Niels Broek, de zoetwaterschorren langs de Rupel, de polders van Niel en Schelle vormen er samen met het park van het WZC Maria Boodschap een groene long langs de Rupel.

Vertrekplaats 1 is de Ridder Berthoutlaan in Niel, daar zijn voldoende parkeerplaatsen. Kom je met de fiets, er zijn fietstallingen bij het gemeentehuis of bij het WZC Maria Boodschap op het einde van de Ridder Berthoutlaan. Daar start ook de wandeling in en om het Niels Broek. Aan het WZC Maria Boodschap ga je naar rechts en meteen naar links de Broeklei in. Bij je terugkomst na de wandeling kan je dan nog genieten van een drankje in de cafetaria van het WZC of in een eetcafé bij de kerk in Niel.

Vertrekplaats 2 situeert zich aan de parking van het Tolhuis in Schelle. Daarbij volg je de Rupeldijk richting Niel, hier heb je een mooi zicht op de Rupel. Aan de Korte Hameldijk ga je linksaf en meteen naar rechts via de bielsentrap. Na deze wandeling kan je ook hier genieten van een drankje in taverne Oud Tolhuis of restaurant Tolhuis Veer.

Aan beide vertrekplaatsen kan je Natuurpuntborden met info over het Niels Broek bekijken. De wandeling is volledig gemarkeerd met blauwe pijltjes en het Natuurpuntlogo.

De Broeklei

Tijdens je wandeling door de Broeklei heb je een mooi zicht op het Niels Broek en enkele projecten van Natuurpunt. Lange rijen knotbomen, aangeplant en onderhouden door Natuurpunt, om de 6 jaar krijgen ze een knotbeurt. Als ze voldoende oud zijn en de knot bovenaan de stam holten heeft, zijn het ideale broedplaatsen voor steenuiltjes. In afwachting werden al enkele nestkasten voor dit kleine uiltje geplaatst.

De grachten langs deze historische dreef werden opnieuw uitgegraven. Naast hun functie als afwateringsgracht krijgen ze nu ook een functie als lange smalle poelen, afgezoomd met struweel en zomereiken. Die zomereiken wil Natuurpunt op termijn omvormen tot knoteiken, een ander klein landschapselement, dat thuishoort in een kleinschalig landschap.

Imposant zijn ook de grauwe abelen rechts in de wegberm, grote ogen lijken je zo aan te staren.

Iets verder links voor een weiland zie je een bordje van Natuurpunt. Hier werkt Natuurpunt aan het natuurherstel, met de aanplant van houtkanten en de aanleg van 2 poelen. Een natuurlijk hek vormt een mooie afsluiting.

Broeklei foto: Erik

Op het einde van de Broeklei, op de hoek met de Korte Hameldijk, kan je een mooie vlasrootput bekijken. Tijdens de lente van 2013 werd deze vlasrootput opnieuw uitgegraven, een project in samenwerking met Regionaal Landschap Rivierenland. Vlasrootputten en poelen zijn bijzonder interessant als voortplantingsplaats voor amfibieën. De oude Canadapopulieren dragen in de kroon dode takken en vormen een gevaar voor wandelaars, tijdens de nazomer van 2013 worden ze gekapt.

Laatvliegers in de polder

Tijdens een zomerse avondwandeling langs de Broeklei heb je veel kans op een ontmoeting met enkele laatvliegers. Relatief traag vliegend gaan de vleermuizen op jacht naar prooien, voornamelijk kevers, sluipwespen en langpootmuggen. De laatvliegers wonen in de Nielse kerkzolder, met ongeveer 80 diertjes één van de grootste kolonies van de provincie.

Broekbossen, natte graslanden en vele sloten...

Iets verder start je wandeling door natte graslanden, langs sloten en poelen. De greppels in de natte graslanden zijn prima groeiplaatsen voor dotterbloemen. Een bijenhotel aan de slootkant biedt onderdak aan wilde bijen, lieveheersbeestjes en vlinders. Het brugje over de brede sloot brengt je in het broekbos. Als je even naar rechts kijkt, zie je een waterpartij, één van de historische wielen, die het Niels Broek rijk is.

Voorlopig zitten er nog geen bevers in het Niels Broek, in afwachting van hun komst werd alvast gestart met het deels afdammen van de brede sloot, zo blijven de sloten, poelen en greppels waterrijker en zijn ze een paradijs voor vele kleine waterbeestjes.

De Rupel... opnieuw een natuurmonument foto: Erik

Links heb je nu een mooi zicht op de weilanden langs het Niels Broek. Het ganse jaar door kan je hier blauwe reigers en ganzen bekijken. Canadese ganzen en Nijl ganzen, die het hier prima naar hun zin hebben. Tijdens de winter worden ze soms aangevuld met groepen grauwe ganzen.

Tijdens de trekperiode vertoeven er af en toe enkele ooievaars, prachtige vogels, waarvan we hopen, dat ze er ooit als broedvogels weerkeren. Let tijdens de winter ook op als je een grote witte reiger ziet: de prachtige grote zilverreiger is dan een regelmatige gast.

In het broekbos werden vroeger 100den Canadapopulieren aangeplant. Die bomen worden op termijn vervangen door streekeigen boomsoorten. Tijdens de lente kan je in het broekbos genieten van voorjaarsbloeiers zoals sleutelbloemen en bosanemonen, later gevolgd door zomerbloeiers zoals moerasspirea en koninginnekruid. Op enkele perceeltjes onderaan de Rupeldijk werd het eeuwenoude hakhoutbeheer opnieuw opgestart. Struweel met voornamelijk hazelaars wordt periodiek gekapt. Het mooi, recht hakhout wordt hergebruikt voor het bouwen van afsluitingen en met de kortere takken wordt het wandelpad opgeknapt.

Nu wandel je onderaan de imposante Rupeldijk en het brugje linksaf brengt je in een ander perceel van Natuurpunt. Hier zijn de plannen van Natuurpunt om de Canadapopulieren te vervangen door streekeigen bomen en struiken heel concreet. Tijdens de nazomer van 2013 worden de populieren gekapt. Zodat essen en zomereiken, bomen van een riviergeleidend broekbos volop kunnen uitgroeien.

Langs een breder pad kom je op de Rupeldijk. Tot in de negentiende eeuw kende men langsheen de Rupel twee soorten dijken:

de winterdijk of de waker die overeen kwam met de huidige dijk, en toen bestond was tegen het hoogste waterpeil in de winter. De zomerdijk of de slaper liep langs de waterlijn op de rand van het

schor. De huidige dijk is een Sigmadijk en moet ons beschermen tegen de kracht van de rivier.

De Rupel

De Rupel vormt de natuurlijke levensader van de Rupelstreek. De rivier wordt opnieuw bevolgen door duizenden watervogels. Ook visetende vogels zoals aalscholvers, futen en visdiefjes zoeken hun voedsel in de rivier. Tussen de rivier en de dijken zijn de zoetwaterschorren, met de typische rietlanden en wilgenvloedbossen unieke biotopen, zelfs op Europees niveau. Tijdens de vroege lente zijn het blauwborstjes die de aandacht trekken, later gevolgd door kleine karekieten en bosrietzangers. In mei zie je in het schor ontelbare gele eilandjes, daar bloeit de spindotterbloem. Een plant die uitsluitend voorkomt in de zoetwaterschorren langs getijdenrivieren zoals Schelde en Rupel.

Dukdalf 27

Een grote constructie in de rivier, eertijds een aanlegplaats voor schepen die de oude sluis van Wintam wilden binnenvaren, werd door Natuurpunt ingericht als broedplaats voor visdiefjes. Broeden doen ze al op speciale nestvlotjes die op het Noordelijk eiland geplaatst werden. De sierlijke visdiefjes zijn lange afstandtrekkers, die overwinteren in West-Afrika.

Weids uitzicht

Het zicht op de rivier is hier werkelijk imposant, links de kade van Niel, de betonfabriek en verderop de kerktorens van Niel-Hellegat en Boom. Bij helder weer zie je zelfs de toren van de Sint-Romboutskathedraal in Mechelen. En aan de overkant van de rivier het Zuidelijk eiland, nu een uitgestrekt rietmoeras, eertijds voorbestemd als industriegebied, dat door

Spindotterbloem foto: Fons Van den heuvel

acties van Natuurpunt een natuurtoekomst kreeg.

Vooraleer je rechts de Rupelstraat inwandelt, heb je links nog een mooi zicht op het park van het WZC Maria Boodschap en vooraan het historische Langwiel. Via de Rupelstraat en het trapje links kom je in de Wirixdreef en wandel je naar je vertrekpunt.

Wandelaars die aan de parking van het Tolhuis gestart zijn, wandelen voorbij het hek van het WZC Maria Boodschap de Broeklei in.

Algemene info:

www.natuurpuntrupelstreek.be

Film : De Rupel...opnieuw een natuurmonument :

www.rirl.be – publicaties – video

Toegankelijkheid :

Het hele jaar door op de paden (blauwe wandeling). Stevige schoenen zijn een aanrader, na een regenperiode zijn laarzen een must. De paden zijn niet geschikt voor rolstoelgebruikers of kinderwagens. Wandelaars met honden zijn welkom, wel enkel met hun dier aan de leiband

Openbaar vervoer:

- De Lijn: lijn 183 eind- en vertrekhalte aan WZC Maria Boodschap
- De Lijn: lijnen 290 – 291 – 295 halte Antwerpsestraat/Kerkstraat op ongeveer 500 m van Ridder Berthoutlaan

Parkings:

- Ridder Berthoutlaan Niel (tussen gemeentehuis en WZC Maria Boodschap)
- Tolhuis, Rupeldijk einde Tolhuisstraat Schelle

Info: 03/887.13.72 of naatuur.rupel@skynet.be

Weids beeld op de Rupel foto: Erik

- grasland
- bos
- moerasbos
- buitendijkse schorren
- slikken
- water
- bebouwing
- ruigte/struweel
- 156 wandelknooppunten
- Wandeling Niels Broek - 4 km
- 18 vogelkijkhut
- 27 Dukdalf 27

Noordelijk Eiland

Veer P Tolhuis

Niels Broek

Niel

Zuidelijk Eiland

Oude sluis Wintam

Zeekanaal

Rupel

Wullebeek

Korte Hamelweg

Broekel

naar 11

Fietsen op Walcheren (Zeeland)

Cathy Nagels

N.V.D.R. We kregen dit verslag van een lieflijke jongedame, Cathy, die de Natuurpunctactiviteiten heel graag in haar weekendagenda plaatst.

We vertrokken allemaal op de parking van Aartselaar. Vandaar reden we met elkaar mee om 9 uur. Ik reed natuurlijk mee met Ria en Luk, zo tof! Toen we aankwamen in Domburg, gingen we naar de parking om te parkeren. Ik ging met Ria en nog iemand anders onze huurfiets halen. De anderen van de groep hadden hun eigen fiets bij. Toen we terug waren met onze fiets, begon eindelijk de spannende avontuurlijke fietstocht. We fietsten eerst langs een mooi museum. Daar hebben we rond een mooie boom gefietst. Dan een klein stukje teruggefietst en dan zijn we in het bos gegaan. We kwamen langs mooie plekjes waar je ook kon wandelen. Cathy moest heel hard trappen omdat we tegenwind hadden. Het is goed gelukt!

Na een hele tijd fietsen, stopten we om te picknicken. We gingen aan een mooie picknickbank zitten we aten onze picknick op. Na de heerlijke picknick konden we onze spannende fietstocht voortzetten. We fietsten naar een gezellig dorpje. Een beetje verder lag de zee, maar eerst gingen we een terras doen omdat het heel mooi weer was en lekker in de zon. Na het heerlijk terrasje fietsten we naar naar de zee. De zee was prachtig om

te zien. We fietsten naar een plaats waar heel veel vogels vlogen. Ook dat was prachtig om te zien. Daarna zijn we voortgefietst en kwamen we voor bij een vakantiepark. We konden het zwembad zien vanop de fiets. We kwamen terug in het stadje Domburg waar we onze huurfiets terugbrachten. Dan gingen we met de groep naar de parking met degenen die hun fiets op de auto moesten zetten. Als alles in orde was, gingen we terug naar

het stadje Domburg om iets eten in een gezellig restaurant. Het eten was heerlijk en toen we gedaan hadden, gingen sommigen nog ijs halen in een ijskraampje.

Ik nam natuurlijk een bolletje citroen en slagroom. We wandelden rustig terug naar de parking en vandaar vertrokken we weer naar Aartselaar. Ik reed natuurlijk met Ria en Luk mee terug.

Mijn korte ritten

De resultaten van **Mijn korte ritten 2013** zijn bekend. Aan de deelnemers via Natuurpunt Aartselaar heel hard bedankt dat ze meegewerkt hebben aan een fantastisch resultaat! In totaal legden 1386 deelnemers in Vlaanderen 14.725 korte ritten af, goed voor 102.740 kilometer. Dat is 2,6 keer rond de aarde. Door de auto te laten staan, vermeden we 16.849 kilogram CO₂-uitstoot en 47.260 euro aan maatschappelijke kosten. Ook onze persoonlijke portemonnee was erbij gebaat, met een besparing van 32.877 euro. En door dat stappen en fietsen verbrandden we 4,5 miljoen extra kilocalorieën, wat gelijkstaat met 15.315 stukken slagroomtaart of 8.663 pakjes frieten met mayonaise. Dus gun jezelf gerust iets lekkers als beloning.

24 gemeentebesturen schaalden zich achter de campagne. Aartselaar ronselde met 20 groepen de meeste deelnemers (226) en legde ook de meeste kilometers (13.193 km) en ritten (1878) af! Met dank aan onze deelnemende leden!

Op maandag 27 mei werden de Aartselaarse deelnemers aan de Korte ritten uitgenodigd op het gemeentehuis voor de prijsuitreiking. Een prachtige kinderfiets was de eerste prijs, geschonken door de Aartselaarse Fietsersbond. Verder werden er ook een waardebon van Fietsen Philip en enkele fietspompen onder de deelnemers verloot.

Mijn
korte
ritten.be

De kampioenen

Gert Verschueren

Toen ik van de kleuterschool naar het eerste studiejaar verhuisde, was het nog lang niet de gewoonte dat je als jongen bijna automatisch werd ingeschreven bij de plaatselijke voetbalclub. Dat betekende echter niet dat wij niet geïnteresseerd waren in wat onze Rode Duivels of onze plaatselijke voetbalhelden allemaal uitrichtten op het groene grasveld. Allicht was er toen nog niet voldoende begeleiding om al die jonge Paul Van Himsten of Johan Cruyfs een goede richting aan te geven, maar het deed niets af aan het plezier dat we hadden om eens een goede dribbel te placeren of eens keihard naar een eigen gemaakte goal te trappen. Vanzelf kwam het talent toen bovendien en na enkele jaren zag je de uitblinkers opduiken in de voetbalclubs waar ze aan een al dan niet geslaagde voetbalcarrière begonnen. Mijn ouders waren niet zo fanatiek bezig met sport en ze zagen hun zoon toch nog liever boekhouder worden dan dat hij in een sportief avontuur zijn toekomst zou hypothekeren. Vandaar had ik dus niet zo veel steun en ik moet eerlijk zijn, mijn techniek was ook niet van die aard dat de tegenstrever begon te beven van schrik als de bal in mijn voeten werd gespeeld. Spijtig want ik moet toegeven dat ook ik in mijn wildste dromen wel eens de winning goal van onze Rode Duivels tegen de netten prikte. Ik vond het echter al een eer dat ik tijdens onze vriendenmatches de naam van Paul Breitner mocht dragen.

Het gebeurde dan ook op de meest onverwachte momenten dat ik er in slaagde om tijdens het een of andere onbeduidende wedstrijdje toch de rol van voetbalheld waar te maken en zoals iedereen die slechts enkele malen in zijn leven deze gedroomde hoogtepunten kan beleven, ging dit steeds gepaard met uitbundige vreugde-explosten. U begrijpt dat niet iedereen steeds het nodige begrip kon opbrengen voor deze uitbarstingen. Zo gebeurde het dat ik tijdens de voetbalwedstrijd ter gelegenheid van de turnles in de vijfde humaniora op Sint Norbertus toch eindelijk de eerste maal van het lopende jaar alleen voor het doel kwam. Ik kon niet meer missen. Ik stond dan ook op slechts 1 meter voor het zogezegde open gat. Kei-

hard, ik denk niet dat ik ooit al harder op een bal had getrapt, drukte ik af. En ja hoor. Gooaaaal. Mijn extase werd echter onmiddellijk vrij abrupt onderbroken. De goal was slechts een goede meter verwijderd van het glasraam van een andere klas. Daar had ik even geen oog voor gehad. Wie had dat gedacht dat ik een bal los door een gesloten raam kon trappen? Ook de turnleraar niet, want zo zeer ik opgewonden was geraakt over het feit dat ik eindelijk nog eens een goal maakte, net zo heftig volgde er een uitbarsting van woede van zijn kant. Mijn euforie werd direct omgezet in een woensdagnamiddag klassen kuisen. Het leek ook wel of er in de bewuste klas een bom was gevallen. Overall lagen de glassplinters verspreid tot tegen de muur aan de andere kant van de klas. Het verbaasde me dat er geen gewonden waren gevallen. Mijn enthousiasme voor de turnlessen had echter een flinke knauw gekregen, maar het voetbalspelletje zat me nog altijd in het hart.

Ik ben nu nog altijd in verleiding als er iemand me een balletje toe trapt en slechts met veel pijn in mijn sporthart kan ik de uitdaging weerstaan. Het was dan ook onvergetelijk toen ik verleden jaar op het strand in Costa Rica met mijn vrouw van het zonnetje lag te genieten. Hier en daar verspreid op het strand honderden meter van ons vandaan lagen er nog wat zonnekloppers. Plots kwamen twee Cos-

ta Ricaanse gezinnen naast ons postvatten. Twee gezinnen met een zestal kinderen en het duurde niet al te lang of ze hadden twee goals afgetekend in het zand en de vaders begonnen met hun zonen en dochters tegen elkaar wedstrijdjes te spelen. Als er iemand te moe werd, werd hij of zij door een kantzitter afgelost. Ook de moeders werden ingeschakeld. Iedereen gaf zich voluit. Allicht had de gretige blik in mijn ogen al verraden dat ook ik klaar stond om mee in te vallen maar het beetje verlegenheid in mij verhinderde me om een eerste stap te zetten. Mijn vrouw porde me al aan om dan te vragen of ik mocht meedoen en ook een van de Costa Ricaanse vaders had de enthousiaste schittering in mijn ogen waargenomen. Hij kwam dan ook op ons af en voor zover we iets van zijn Spaans konden verstaan, nodigde hij ons uit om mee te spelen. Niet alleen ik, maar ook mijn vrouw. Zij was wel wat verrast maar aan de vriendelijke druk van de Costa Ricanen was niet te weerstaan. Een match België – Costa Rica was niet meer te vermijden. Ik kan je verzekeren dat we gestreden hebben tot onze laatste snik om de eer van het land hoog te houden. Een week na de wedstrijd kon de dikke teen van mijn vrouw nog altijd als voorbeeld gebruikt worden in de cursus podologie om aan te duiden welke teen aan de voet nu de dikke teen was. Hij was niet alleen buiten proporties groot of dik geworden

maar ook geheel blauw geel aangekleurd. Het heeft echter niet mogen zijn. Voor de Costa Ricanen was het een thuismatch en uitgeput hebben we onze nederlaag moeten aanvaarden. De sfeer zat er echter goed in en als goede verliezers hebben we ons volledig met onze Costa Ricaanse tegenstrevers verbreederd. Je kent dat wel. Zo van : "Belgium Bierland. Duvel. 8.5°. Football Beerschot. Beirskot? No. Velocycliste Eddy Merckx. Si.Si. Patatas Frittas & Chocolate". Met veel handgebaren en regelmatig pauzes op zoek naar woorden die er niet uitkwamen. Maar als ze over Costa Rica begonnen te vertellen kwam er een geestdriftige stroom klanken naar boven waar we vooral 'Pura Vida' uit distilleerden, want die Costa Ricaanse slogan kom je overal tegen, maar voor de rest was dit voor ons vrij onbegrijpelijk. Niet echt eenvoudig om de truitjes volledig gewisseld te krijgen. Tot hij plots over de Caribblue begon. We dachten even dat hij het over ons excellent hotelje had, want dat heette toevallig ook zo en we staken onze duim al goedkeurend omhoog, maar toen er plots een reuzengrote blauwe

vlinder voorbij fladderde werd hij extatisch en wees hem ons aan al roepende: "Caribblue, Caribblue". Het was wel duidelijk dat hij het over deze prachtige vlinder had. Want inderdaad niet alleen voor onze Vlaamse stervelingen is het een indrukwekkende verschijning hoe deze azuurblauwe tweehanden grote vlinder nog in grote getallen rondfladdert aan de rand van de Costa Ricaanse regenwouden. Het is in ieder geval iets meer spectaculair dan onze vlinderwandelingen in de Reukens. Maar daarom niet getreurd. Ook tussen onze kleinere vlindersoorten zitten pareltjes. Als het weer wat meezit, kunnen we ze wel terugvinden tijdens het jaarlijks Natuurpuntvlindertelweekend en daaraan gekoppeld tijdens onze **vlinderwandeling op zondag 4 augustus om 14 u** bij het begin van het Reukenspad in Aartselaar (halverwe-

ge de Langlaarsesteenweg). Ik denk dat ik al wel enkele Morpho Peleides – Caribblue vlinders in de Reukens aan de takken van de struiken ga plakken. Weer of geen weer, dan hebben we die toch al zeker gehad.

Nieuw broedsucces van slechtvalken in Schelle

Na een jaartje onderbreking heeft het slechtvalkenpaartje op de terreinen van ELIA, bij de oude elektriciteitscentrale van Schelle opnieuw voor een broedgeval gezorgd. Maandag 6 mei werden 3 jonge slechtvalken geringd door Gust De Weerd, medewerker Ringdienst KBIN.

De weken daarvoor hadden vogelkijkers van Natuurpunt de nestkast in de hoogspanningsmast, regelmatig in het oog gehouden vanaf de Scheldebijk. Wim Gorrebeek, medewerker van ELIA, moest de ongeveer 70 meter hoge mast beklimmen om de jonge slechtvalken uit de nestkast te halen. En nadien opnieuw om de vogels terug in de nestkast te plaatsen.

Sinds vorig jaar broedt er een tweede paartje slechtvalken in onze regio. Aan de gebouwen van Mouterij Roelants langs het Zeekanaal in Ruisbroek. Vanaf de Rupeldijk in Noeveren en Hellegat kan de nestkast tegen het gebouw goed bekeken worden. In 2012 was er een eerste broedgeval op die locatie, met 1 jong.

Dat slechtvalken bijzonder eigenzinnige vogels kunnen zijn, bleek dit jaar bij hun keuze voor een broedplaats. Een oude verluchtingspijp kon hun blijkbaar meer bekoren, dan een ruime nestkast. Ondanks de minder comfortabele omstandigheden was er opnieuw een geslaagd broedgeval met 2 jongen.

Slechtvalken zijn bijzonder spectaculaire roofvogels, tijdens hun duikvluchten naar een prooivogel kunnen ze snelheden tot 250 km/h halen, wat hen tot de snelste vogels ter wereld maakt. Sinds 1995 zijn slechtvalken opnieuw broedvogels in Vlaanderen, na een lange afwezigheid van ruim 40 jaar.

Wim Gorrebeek (ELIA) met de 3 jonge slechtvalken.

Cursus Vogeltrek

De vogeltrek is een van de boeiendste natuurfenomenen. Pas in de loop van vorige eeuw heeft men een goed deel van dit mysterie kunnen ontrafelen.

In deze cursus gaan we in op de mechanismen die hier achter zitten. We gaan na hoe vogels zich voorbereiden op die grootse onderneming. We leren ook hoe vogels zich gedragen tijdens hun trektocht en met welke problemen ze af te rekenen hebben. Bij het trekonderzoek besteden we bijzondere aandacht aan de trektellingen, een populair gebeuren in Vlaanderen.

Dit komt ook aan bod in de praktijklessen. Op een goed gelegen telpost noteren we dan 2 voormiddagen alle overtrekkende vogels. De cursus wordt mede ondersteund door de Zuid-Antwerpse Vogelwerkgroep Ardea en is een samenwerking tussen Natuurpunt Hobokense Polder en Natuurpunt Aartselaar.

Theorie:

Woensdagen **18 en 25 september** 2013 van 19.30 u tot 22.30 u in de bovenzaal van zaal Moretus, Berkenrodelei 34 2660 Hoboken. De theorielessen worden gegeven door **Koen Leysen**, werkzaam bij Natuurpunt Educatie.

Praktijk:

- Zaterdag **5 oktober** 2013 van 8 u tot ca 11 u op de Scheldedijk (Hobokense Polder), Hoboken. Begeleiding: **Luc Van Schoor**

- Zaterdag **12 oktober** 2013 van 8 u tot ca 11 u in de Opstalvallei te Berendrecht. Begeleiding: **Bram Vogels**

Voor de praktijkuitstappen verplaatsen we ons met eigen (liefst volle) wagens. Aan de chauffeur wordt 7 eurocent per km betaald. Tijdens de theorielessen maken we afspraken ivm vervoer.

De driedelige cursus kost **18 euro voor Natuurpuntleden** en 24 euro voor niet-leden. Inschrijving is definitief **na storting van het deelnamebedrag** op rekening BE35 9796 3996 0737 van Natuurpunt Hobokense Polder met als mededeling "Cursus Vogeltrek" en je telefoonnummer en/of mailadres.

Bij de cursus hoort een syllabus van 40 blzn. Deze kost 3,50 euro, maar is niet inbegrepen in de cursusprijs. U kan die bestellen tijdens 1ste les of indien gewenst nu reeds bijbetalen bij uw cursusgeld (21,50 euro of 27,50 euro). Graag melden: + cursustekst

Cursusverantwoordelijke: Ria Thys, 03/289 73 66 - ria.thys@telenet.be

Zaterdag 13 juli: Op stap in het Niels Broek

Samen met Stany Marichal, kersvers natuurgids kan je op stap gaan langs de Broekleij, door het Niels Broek en langs de dijken van de Rupel. We kijken er naar zomerbloeiërs en wandelen door een historisch landschap. Goede wandelschoenen zijn een aanrader.

Afspraak: 14u - einde Ridder Berthoutlaan thv WZC Maria Boodschap

Einde: omstreeks 16u30

Info: 03/828.41.89 of stanislas.marichal@telenet.be

Woensdag 24 juli: Verenwandeling Kasteel Ursel Hingene

De veren over onze grote rivieren brengen ons in een wip aan de overkant van de rivier. Daar maken we telkens dankbaar gebruik van tijdens onze jaarlijkse verenwandeling. Dit jaar wandelen we opnieuw richting Hingene. In 2011 maakten we daar reeds een eerste stap in het verleden, met een bezoek aan de Havesdonckhoeve aan de Nattenhaasdonk. Dit jaar wandelen we iets verder en brengen we een bezoek aan het mooi gerestaureerde kasteel Ursel. Hier stappen we met een gids in het verleden van adellijke familie Ursel. Achteraf trekken we naar het rustieke restaurant d'Oude Poort. Daar eten we een streekgerecht, om daarna terug te wandelen naar het veer over de Rupel. Omstreeks 20u30 zijn we terug aan de parking in Schelle

Afspraak: 13u30 parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle

Meebrengen: wandelschoenen

Kostprijs: leden Natuurpunt: 3 euro - niet-leden: 5 euro – avondeten d'Oude Poort apart betalen

Meld vooraf je deelname: 03/887.13.72 of natuur.rupel@skynet.be

Zondag 4 augustus: Kleine bloempjes ontdekken in de kleiputten

Ooit al gehoord van de zomerbitterling, bleekgele droogbloem, rood guichelheil of duizendguldenkruid? Deze bijzondere flora vind je in de Rumstse kleiputten, mits een beetje zoeken uiteraard. We wandelen in de vroegere kleiputten, waar de natuur haar gang kon gaan nadat de kleiontginning er tientallen jaren geleden werd stopgezet. Dankzij de goede relatie met de steenfabriek Wienerberger, kunnen we eveneens een wandeling maken op een deel van het bedrijfsterrein, waar we een mooi zicht hebben op de actieve kleiontginning en op een stuk verrassende natuur, met plekjes voor rugstreppadden en wanden voor oeverzwaluwen.

We genieten dus van enkele unieke plekjes en laten ons verrassen door de mooie natuur.

Afspraak: 14u 's Herenbaan Reet: doodlopend deel van de straat, aan kruispunt met Kerremansstraat. We treffen mekaar bij het plakkaatje 'wandelpunt 182'

Kom eventueel met de fiets als je niet te veraf woont.

Ingeven in GPS: Reet, 's Herenbaan kruising Kerremansstraat

Je kan parkeren in de 's Herenbaan langs de straat of wat verderop in de Nachtegaalstraat

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, evt. loupe, hoge wandelschoenen of laarzen (zeker bij nat weer)

Info: 0475/371473 of marianne.demaeseneer@ua.ac.be

Info: 0475/371473 of marianne.demaeseneer@ua.ac.be

Info: 0475/371473 of marianne.demaeseneer@ua.ac.be

Oude kleigroeve foto: Erik

Woensdag 7 augustus: Kijken naar vlinders en libellen in Maaienhoek

Jongens en meisjes zijn vandaag, samen met hun ouders/of grootouders welkom in het natuurgebied Maaienhoek. Verstopt tussen de Scheldedijk en 2 ringdijken is het er een beetje warmer en windstiller dan elders en dus een schitterend vlindergebied.

Vele planten en struiken zorgen er voor liters nectar. Meer hebben onze vlinders niet nodig voor een heerlijk leventje. Ook libellen voelen er zich prima thuis, de plassen en vijvers van Maaienhoek barsten er dan ook van het leven. In Maaienhoek kan je ook nog kennismaken met 2 Gallowaykoetjes, die zorgen er voor het zomerse natuurbeheer.

Goede wandelschoenen zijn zeker een aanrader

Afspraak: 13u45 parking sporthal Scherpenstein, einde Parklaan Schelle

Einde wandeling: omstreeks 16u

Meld vooraf je deelname: 03/887.13.72 of natuur.rupel@skynet.be

Woensdag 14 augustus: Fietsen langs eendekooien, vlasrootputten en bijenhôtels...

Het grootste deel van deze fietstocht gaat langs minder bekende wegjes in het mooie landelijke Klein-Brabant, af en toe fietsen we de kilometerslange dijken langs de machtige Schelde. Zo fietsen we door het prachtige landgoed van het Graafschap, langs de oevers van de Oude Schelde. Voor de meesten wellicht een onbekend stukje Klein-Brabant, daar bezoeken we de eeuwenoude eendekooi. Eén van de grootste eendekooien van de Lage landen, waarvan één vangarm door het ANB (Agentschap Natuur en Bos) volledig gerestaureerd werd. Een bezoek dus meer dan waard.

Verder fietsen we langs enkele oude vlasrootputten. Het hoogtepunt van de vlascultuur in Klein-Brabant situeerde zich in de jaren 1840-1914, ruim 75 vlasrootputten waren er toen. Na jaren verwaarlozing werden de voorbije jaren meer dan 20 oude vlasrootputten opnieuw uitgegraven. Ze zijn getuigen van de geschiedenis van de streek en belangrijke leefgebieden voor vele kleine waterdiertjes.

Bijenhôtels zijn een ander belangrijk aandachtspunt tijdens onze fietstocht, in het kader van het project Scheldehelden, werden in Klein-Brabant op 8 plaatsen hotels voor wilde bijen geplaatst.

In de Cuytengemhove in Sint-Amands kunnen we tijdens de middag terecht voor een stevige boerenmaaltijd.

Afspraak: 9u55 met de fiets veersteiger (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle - veerboot om 10u

Meebrengen: sportieve kledij – regenvestje – eventueel fluo-vestje

Terug in Schelle: omstreeks 17u

Meld vooraf je deelname: 03/887.13.72 of natuur.rupel@skynet.be

Zaterdag 24 augustus: Natuurbeheer in Walenhoek

Net zoals de voorbije jaren werken vrijwilligers van Natuurpunt tijdens de voorlaatste week van augustus aan het beheer van bloemrijke hooilandjes in Walenhoek. De voorbije week werden deze hooilandjes gemaaid en vandaag wordt het maaisel opgeruimd en op hooimijten gezet. Vrijwilligers zijn heel erg welkom om een halve of hele dag te helpen.

Afspraak: 9u bezoekerscentrum de Paardenstal Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

Meebrengen: Laarzen en werkhandschoenen zijn een aanrader

Einde: omstreeks 16u

Meer info:

- Carine Wils: 03/888.30.74 of carine.wils@scarlet.be

- Frank Van der Velde: 03/888.39.44 of frank_v_d_velde@hotmail.com

Zaterdag 24 augustus: Nacht van de Vleermuis

Vanavond bieden we je samen met de gemeente Boom een heuse Nacht van de Vleermuis aan. Daarbij kan men deze merkwaardige diertjes, wat beter leren kennen, diertjes die op een speciale manier in de avondschemering naar voedsel zoeken. Het gemeentelijke park van Boom is een prima plaats om naar vleermuizen te kijken. Op een mooie zomeravond kan je er een drietal soorten spotten: de dwergvleermuis, de laatvlieger en – wellicht de meest spectaculaire soort – de watervleermuis. Aan de Bosbeek gaan watervleermuizen op zoek naar voedsel. Daarbij volgen ze telkens ongeveer dezelfde route, wat het makkelijker maakt om ze te bekijken.

Vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek werken intensief aan de bescherming van onze vleermuizen. In het park hof Ten Eiken in Rumst werd een oude ijskelder ingericht als een prima overwinteringsplaats voor vleermuizen. En op de Nielse kerkzolder wordt een kraamkolonie laatvliegers, met 80 diertjes één van de grootste kraamkolonies in de provincie, eveneens door Natuurpunt gekoesterd.

Nacht van de
Vleermuis

Vlieg mee de nacht in
op 23 & 24 augustus!

Meer dan 45 diertjes

Voor meer info, kijk op:
www.nachtvandeveleermuis.be

natuurpunt

Vanaf 19u ben je welkom in Ecohuis 't Kleibrood. Daar kan je een tentoonstelling over vleermuizen bekijken en kinderen kunnen er vleermuizentekeningen inkleuren. Nadien geeft een gids van Natuurpunt een presentatie met allerlei leuke weetjes over het leven van onze vleermuizen.

Rond 20u45 is het tijd voor actie: we gaan op stap in het park om vleermuizen te zoeken. Achteraf kan je nog wat napraten in het Ecohuis.

Afspraak: 19u Ecohuis 't Kleibrood, 's Herenbaan 129 Boom

Meebrengen: Warme kledij, eind augustus kunnen de avonden al iets frisser zijn, goede wandelschoenen en een fluo-vestje.

Einde: omstreeks 22u

Deelnemen is gratis. Kom je met de auto, dan kan je best parkeren, op een parking in de Beukenlaan of in Acacialaan.

Deelname vooraf melden: 03/887.13.72 of natuur.rupel@skynet.be

Zondag 1 september: Schorreemorrie in de Schorre

Net zoals het voorbije jaar zijn we met enkele Natuurpuntvrijwilligers op post om kinderen en hun ouders te helpen bij het uit elkaar pluizen van kerkuilbraakballen. Dat is telkens best spannend...

Afspraak: van 13u tot 18u infostand Natuurpunt

Inkom: 4 euro - 3 euro voor leden Gezinsbond, Prova en Grabbelpashouders en leden Natuurpunt – op vertoon van je lidkaart

Woensdag 25 september : Jongens en meisjes gaan samen met hun ouders en/of grootouders op zoek naar kleine zoogdiertjes in het Niels Broek

Vandaag gaan we op zoek naar kleine zoogdiertjes in het Niels Broek. Enkele dagen vooraf hebben we een 10-tal life-traps uitgezet. In deze life-traps trachten we enkele kleine zoogdiertjes te vangen, die we na het bekijken opnieuw vrijlaten. In ons tentje langs de Broeklei pluizen we achteraf ook enkele kerkuilbraakballen uit elkaar, op zoek naar schedeltjes van kleine zoogdiertjes.

Afspraak: 13u45 parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle

Meebrengen: goede wandelschoenen

Deelnameprijs: Natuurpuntleden gratis – niet-leden 2 euro.

Meld vooraf je deelname: 03/887.13.72 of natuur.rupel@skynet.be

Zaterdag 28 september: Info-moment Behaag...natuurlijk 20/30

Voor het 20de jaar op rij organiseert Natuurpunt de haagplantcampagne Behaag...natuurlijk. In samenwerking met 30 Antwerpse gemeenten, waaronder Aartselaar en de 5 Rupelgemeenten kunnen inwoners uit die gemeenten opnieuw tegen lage prijzen streekeigen en autochtone haagplanten aankopen.

Tot vrijdag 25 oktober kan men een bestelling doorgeven op de milieudienst van de gemeente, waar men woont. De bedeling van de plantpakketten is voorzien op vrijdag 29 november (Schelle) of op zaterdag 30 november (Aartselaar, andere Rupelgemeenten). Tijdens dit info-moment, dat georganiseerd wordt in samenwerking met de gemeente Boom, stellen we in het Ecohuis Behaag...natuurlijk 20/30 voor en achteraf maken we een korte wandeling in de tuin van het Ecohuis, waar de verschillende haagplanten, die te koop worden aangeboden werden aangeplant.

Afspraak: 10u30 Ecohuis 't Kleibrood, 's Herenbaan 129 Boom
Kom je met de auto, dan kan je best parkeren, op een parking in de Beukenlaan of in Acacialaan.

Info: natuur.rupel@skynet.be of www.natuurpunt.be/behaag

Meidoornhaag in tuin Ecohuis foto: Erik

Zaterdag 5 oktober: Bustocht - vogels kijken op Tholen/Schouwen-Duiveland

Vandaag staan er bezoeken aan de mooiste vogelkijkgebieden op Tholen en Schouwen-Duiveland op het programma. Daarbij maken we optimaal gebruik van het reizen met een autobus. De bus zet ons af en pikt ons, na een korte of langere wandeling, telkens op een andere plaats weer op. Begin oktober is eveneens een optimaal moment om naar vogels te kijken. De vogeltrek bereikt nu een hoogtepunt en de grote en prachtige natuurgebieden in de Zeeuwse delta werken als een magneet op trekvogels. Dankzij het plan Tureluur staan er grote natuurgebieden en een ruime gedekte tafel voor hen klaar. We richten onze kijkers op verschillende soorten steltlopers, maar mogelijk ook al op de eerste overwinteraars, met rotganzen en brilduikers op kop. Deze bustocht is dan ook een niet te missen uitstap voor iedere vogelkijker...

Inschrijven kan door een storting van 16 euro (volw.) of 10 euro (-16 jarigen) op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek 2845 Niel, met vermelding: Bustocht Schouwen-Duiveland, het aantal personen en je telefoonnummer

Info: 03/887.13.72 of natuur.rupel@skynet.be

Afspraak: 8u (stipt!) parking kerk H.Hart (A12), Antwerpsestraat Boom

Meebrengen: stevige stapschoenen, picknick, verrekijker, vogelgids en eventueel een telescoop. Omstreeks 20u zijn we terug in Boom

Paarse strandloper en steenloper foto: Raymond De Smet

Vrijwilligers Natuurpunt, de Kleitrappers en Actief Terhagen werken samen aan onderhoud wandelpad Rupelkleiroute

Tijdens een werkdag op dinsdag 18 juni, zijn vrijwilligers van Wandelclub de Kleitrappers en Natuurpunt Rupelstreek er, ondanks de hitte en de muggen, in geslaagd om de Rupelkleiroute in de kleiputten richting de Boomse wijk Bosstraat weer beter bewandelbaar te maken.

Sedert enkele maanden, waren de onderste treden van de bielsentrap tegen de bovenste helling richting de Nachtegaalstraat deels weggeschoven. Deze bielsentrap werd volledig heraangelegd.

Op het wandelpad werden boven 2 lange diepe modderstroken, lange metalen vloerroosters geplaatst.

Verder in het gebied werd enkele jaren geleden, door vrijwilligers van Actief Terhagen een smalle, lange brug over een brede greppel geplaatst. Op vraag van Wandelclub de Kleitrappers, werd deze wandelbrug dubbel zo breed gemaakt, door er een tweede rij oude treinbiels naast te plaatsen.

Deze biels werden door het Provinciaal domein de Schorre ter beschikking gesteld en tot aan de ingang van het wandelpad aan de Nachtegaalstraat gebracht.

Vrijwilligers van Actief Terhagen hebben de biels vooraf tot aan de brug gebracht en het metalen gaas op de wandelbrug verwijderd. Dat metalen gaas werd achteraf opnieuw gebruikt, om de wandelbrug minder glad te maken.

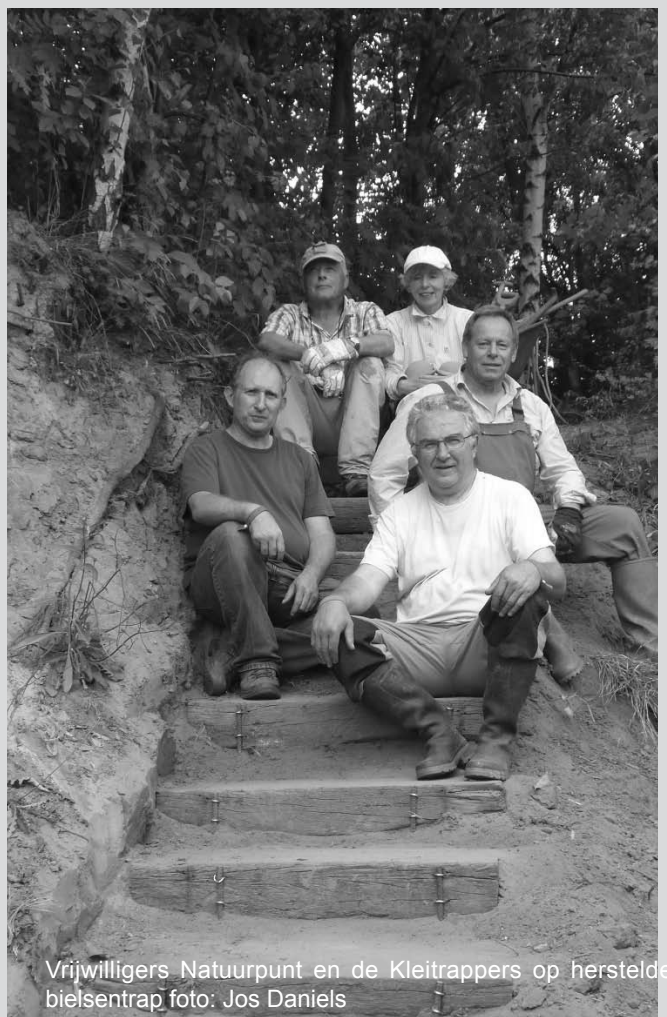
Via de Rupelkleiroute kunnen wandelaars en natuurliefhebbers kennis maken, met de mooie en verrassende natuur in de oude kleiputten tussen Boom, Reet, Terhagen en Rumst.

De Rupelkleiroute start aan de mooi gerestaureerde poort van de voormalige steenbakkerij De Beukelaer aan de Kardinaal Cardijnstraat in Terhagen, vlakbij de grote rotonde.

Men kan de Rupelkleiroute ook in de omgekeerde richting bewandelen, via de ingang aan de Nachtegaalstraat in Boom. Een muggenspray meenemen is wel een aanrader!

Net zoals goede wandelschoenen na enkele dagen regenweer.

Een mooie vernieuwde wandelbrochure is gratis verkrijgbaar bij Toerisme Rupelstreek/Vaartland, in het gemeentehuis Reet en het Natuurhuis de Paardenstal in Niel.

Vrijwilligers Natuurpunt en de Kleitrappers op herstelde bielsentrap foto: Jos Daniels

Natuurkalender Aartselaar

Dinsdag 2 juli: Kinderen en (groot)ouders bezoeken de tentoonstelling: "Babydiertjes" in Brussel

We gaan met de trein op reis. Naar het Museum voor Natuurwetenschappen. Alle info vind je elders in Rupel.blad bij de RupelAartjes.

Wie mee wil, dient VANDAAG nog te informeren of er nog plaats is!

Zaterdag 27 juli: Daguitstap naar Pannenhoef (Nederland)

Het Pannenhoef is een natuurgebied van circa 706 ha, gelegen tussen Zundert, Etten-Leur en Rijsbergen in de provincie Noord-Brabant en is eigendom van de Stichting Brabants Landschap. Tot het gebied behoren de vennen de Lokker, de Flesch, Lange Maten en de Bak.

Eeuwenlang bestond het gebied de Pannenhoef uit heide met vennen. In de 15e eeuw werd voor het eerst op grote schaal het veen, dat zich in de laagste delen had ontwikkeld, afgegraven. Via een uitgebreid stelsel van gegraven turfvaarten werd het veen afgevoerd naar Leur. Enkele restanten van deze turfvaarten zijn ook nu nog in het gebied aanwezig. Parallel aan de Bijloop, een van oorsprong natuurlijk beekje, ligt de Turfvaart, een in 1620 gegraven waterloop voor de afvoer van turf vanuit de Zundertse Moeren naar Breda. Rond 1800 zijn de eerste ontginningen uitgevoerd in het centrum van het gebied. Van de oorspronkelijke toestand resten thans slechts enige heidevelden in de omgeving van De Lokker en het Padvindersven met mooie overgangen van droge heide naar moeras. De rest van het gebied bestaat voornamelijk uit bos dat door gericht beheer een steeds natuurlijker samenstelling krijgt. De bossen zijn als productiebos aangelegd. De oudste delen in het centrum zijn van circa 1810 en bestaan uit grove den. Het oude bos is rijk aan kruiden. Ook broeden er veel vogels. Het landgoed Pannenhoef is in de 19e eeuw ontstaan. De cultuurhistorische en landschappelijke waarde van het gebied is hoog.

Van begin 20e eeuw tot in de jaren dertig zijn de vennen als gevolg van de ontginningen leeggelopen en verdwenen. De afgelopen jaren zijn diverse werkzaamheden uitgevoerd om de natuur te herstellen. "De laatste tien jaar is er pas daadkrachtig iets gedaan aan verdrogingsbestrijding. Er zijn verschillende natuurherstelprojecten gestart en alle vennen hebben nu hun oorspronkelijke vegetatie terug zien ontwikkelen met plantensoorten zoals moerashertshooi, drijvende waterweegbree, waterpostelein, duizendknoopfonteinkruid en naaldwaterbies. Verder bevinden zich er onder meer heikikkers, groene en bruine kikkers, kleine watersalamanders en alpenwatersalamanders.

De Pannenhoef bleek bij een vogeltelling in 1998 zeer roofvogelrijk, met broedparen van buizerd (10x), sperwer (3x), havik (1x), boomvalk (2x), torenvalk (1x) en kerkuil. De komende jaren gaat eraan gewerkt worden om in deze streek een Ecologische Hoofdstructuur te creëren, door samenvoeging met andere landgoederen zoals Oude Buisse Heide en Wallstein. Men verwacht dat dit nieuwe, grote aaneengesloten natuurgebied rond 2015 volledig zal zijn gerealiseerd.

Praktisch: afspraak om 8 u op de parking Cultureel Centrum, della Failelaan in Aartselaar. Kostendelend samenrijden aan 7 eurocent/km. De totale afstand is ongeveer 120 km, neem dus ca. 8 euro mee voor de vervoersonkosten.

Einde in Aartselaar omstreeks 18 u. Deze tocht is een samenwerking met NP Hobokense Polder en Danny Jonckheere is de gids.

Meenemen: picknick, drinken voor onderweg, verrekijker, foto toestel en veel wandelplezier.

Graag inschrijven door te telefoneren of mailen naar :

Danny Jonckheere, 0478/33 24 27 of jonckheeredesmedt@gmail.com

Zondag 4 augustus: Vlinderwandeling in het domeinbos van ANB: De Reukens

Dagvlinders vormen belangrijke indicatoren voor de kwaliteit van ons leefmilieu. Helaas doen ze het lang niet zo goed en gaan veel soorten achteruit. Om dit te documenteren vormen cijfers, verzameld door vrijwilligers een belangrijke bron van informatie. Daarom organiseert Natuurpunt sinds 2007 elk jaar een [landelijke tuinvlindertelling](#). Ook in 2013 wordt er weer geteld. Zie de Natuurpuntwebsite www.vlindermee.be.

Maar wij gaan vandaag traditioneel ook eens kijken welke vlinders er in De Reukens allemaal hun thuis gevonden hebben. En natuurlijk gaan we de waargenomen vlinders tellen en doorgeven op de vlindersite.

Afspraak om 14 u aan het Reukenspad (Langlaarsteenweg). Einde van de wandeling is voorzien omstreeks 16 u. Voorzie zonnecrème en zonnepet bij warm weer.

Info bij Gert Verschueren:

tel. 03 /887 10 28 - gert7verschueren@hotmail.com

Zaterdag 24 augustus: "Adopteer een berm": Zinkvalstraat en Cleydaellaan

In het werkingsseizoen dat gestart is in september, is het nu de laatste keer dat we de wegbermen in de Zinkvalstraat en de Cleydaellaan van zwerfvuil reinigen. De gemeente ondersteunt dit initiatief met een flinke financiële stimulans voor de bereidwillige verenigingen.

Ongeveer twee jaar geleden hebben we ons werkingsgebied vergroot van de Zinkvalstraat tot de Cleydaellaan ter hoogte van het kasteelpark. De Zinkval is immers autovrij gemaakt en daarvoor minder sluiik- en zwerfafvalgevoelig. De Cleydaellaan kan een periodieke opruimactie spijtig genoeg gebruiken.

Kom ook deze keer een handje toesteken! Je houdt immers mee je gemeente schoon en steunt je vereniging! Wij zorgen voor vuilzakken.

Afspraak: om 10 u in de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael). We werken tot 11.30 uur. Stevig schoeisel of laarzen aan te raden.

Info bij Ronny Verelst, 0475/58.55.70 - ronnyverelst@telenet.be

Woensdag 18 september: Cursus Vogeltrek

Start van de cursus Vogeltrek: twee theorielessen (18 en 25 september) in Zaal Moretus, Berkenrodelei Hoboken en twee praktijklessen: op zaterdag 5 oktober op de Scheldedijk in Hoboken en op zaterdag 12 oktober in de Opstalvallei. Meer info elders in Rupel.blad.

Zondag 22 september: Vlaamse Autoluwe Zondag:

Fietstocht naar natuurgebieden in de regio.

Vandaag laten we op de Autoluwe Zondag de auto zeker thuis staan!

We fietsen langs enkele prachtige natuurgebieden in de regio: Oude Spoorwegberm (Kontich) - Spaarbekken AWW (tussen Duffel en Rumst) - Oude Nete-arm (Rumst) - ... We maken geregeld een stop om vogels, planten, ... te bekijken.

Praktisch: We vertrekken om 13.30 u op het Laar in Aartselaar en zijn daar weer terug omstreeks 17.30 u. Fietstocht = 35 à 40 km.

Meebrengen: een drankje (maar we maken onderweg zeker een stop in een gezellig cafeetje), goede wandelschoenen, verrekijker, fototoestel en een goed fietsslot (we gaan enkele kortere wandelgietjes maken naar een kijkhut, in een natuurgebied, ...)

Meer info:

Jan Eulaers, jan.eulaers@skynet.be
0495/52 77 31

Zaterdag 19 oktober: Week van het Bos in het Solhofpark

Namiddag: Familiefilm: Een weekje weg

Avond: Flirten in het Groen

In de Week van het Bos kun je in het Solhof komen genieten van een dubbel aanbod in een verduisterde tent op het centrale grasplein.

In de namiddag vertonen we de familiefilm **Een weekje weg**. Heel geschikt voor gezinnen met kinderen vanaf 6 jaar.

"Mijn ouders kijken wel naar mij, maar ze zien me niet echt." Tijdens een weekendje op het platteland, neemt Cathy de proef op de som en sluipt stilletjes weg in het woud. Haar afwezigheid blijft schijnbaar onopgemerkt. Alleen in het bos voelt Cathy zich zoals Robinson Crusoe: ze moet eten zoeken en bescherming tegen noodweer en wilde dieren. Ze bouwt een hut, speelt met een hond, vangt een vis en proeft een handvol wormen. Dwalend tussen kreupelhout en struikgewas vertelt ze honderduit over haar indrukken en gevoelens ...

De film (77 min) start om 15 u en is Nederlands gesproken. Er kunnen max. 50 personen deelnemen.

Tickets: 4 euro p/p / Gezinsprijs: 12 euro (2 volw en max 3 kinderen)

Na de film kan je nog genieten van iets lekkers en enkele leuke bosactiviteiten.

's Avonds kan je samen met Joeri Cortens (lesgever bij Natuurpunt Educatie, maar ook gekend door zijn tv-optredens bij "Wild van dieren" van Staf Coppens en door zijn wekelijks radionatuurpraatje bij De Madammen) genieten van een heerlijk avondvullend programma: **Flirten in 't groen**. Flirten en verleiden. Iedereen doet het of...probeert het. Wie wil weten waar Casanova de mosterd haalde, kijkt best eens naar de dierenwereld. In onze tuinen en natuurgebieden vinden we immers voorbeelden van de meest uiteenlopende verleidingsstrategieën, die vaak verrassend herkenbaar zijn. Voldoende inspiratie dus voor een heerlijk avondvullend programma waarin natuureducatie flirt met comedy. Durf in de spiegel kijken en laat je verleiden ...

Om de avond compleet te maken zorgen wij voor enkele verleidelijke hapjes en drankjes.

De voorstelling start om 19.30 u. Er kunnen maximum 50 personen deelnemen.

Tickets: 8 euro p/p.

De familiefilm en de comedy-avond zijn een samenwerking tussen Natuurpunt Aartselaar, het Cultureel Centrum en Gezinsbond Aartselaar.

Tickets nu reeds aan te schaffen in het Cultureel Centrum, della Faillelaan 34 Aartselaar - 03/877 28 75

Bij kouder weer is er zowel 's namiddags als 's avonds een fleecedekentje voorzien voor elke deelnemer.

Reserveer nu reeds uw tickets!

CONTACT

Rupelstreek

Aartselaar

Contactpersonen

Erik De Keersmaecker (voorzitter): 03/887.13.72
Carine Wils (secretaris): 03/888.30.74
Guy Buyst (penningmeester): 03/888.62.62
Ludwig Laureyssens: 015/31.99.07
Francis Mertens: 03/887.15.24
Ilse Wachters: 03/887.51.69
Rita Claes : 03/844.75.11

Kern Boom-Rumst

Ludwig Laureyssens (contact): 015/31.99.07
Marleen Senecaut, Fons Van den heuvel, Herman De Herdt,
Julien Moens, Rita Claes, Dirk Struyf, Heidi Nuyts, Fried
Happaerts

GECORO

Boom: Raf Michiels – Dirk Struyf
Rumst: Winfried Vangramberen – Rita Claes

Milieuraden

Boom: Marleen Senecaut, Dirk Struyf
Hemiksem: Diether Van der Rauwelaert, Krista Van Praet
Niel: Carine Wils , Ward Hoefman
Rumst: Rita Claes, Diane Masson, Louis Bertels, Winfried
Vangramberen , Christel Sweeck, Kris Van Bulck
Schelle: Ilse Wachters, Luc Verhaegen, Jurgen Rombaut

Website : www.natuurpuntrupelstreek.be
Email : natuur.rupel@skynet.be

Contactpersonen

Johan Herreman (voorzitter en geleide wandelingen):
03/887 27 98 Hilde Janssens (secretaris):
03/887 36 45 - hiljans@hotmail.com
Luk Smets (penningmeester, ledenadministratie en
communicatie): 03/289 73 66 - luk.smets@telenet.be
Ria Thys: 03/289 73 66 (educatie: cursussen en
uitstappen)
Ronny Verelst: 0475/58 55 70 (studie)
Gert Verschuere: 03/88710 28
(educatie: geleide wandelingen)
Jan Eulaers: 0495/52 77 31
Kurt Crauwels: 0496/34 75 24

Milieuraad

Vera Clygnet
Luk Smets
Ronny Verelst
Gert Verschuere

Gecoro

Luk Smets

Website Aartselaar

Email: info@natuuraartselaar.be
www.natuuraartselaar.be

Bezoekerscentrum 'De Paardenstal'

Boomsestraat 221 - 2845 Niel
In juli, augustus en september is de Paardenstal elke zondag van de
maand open, telkens van 14:00 tot 18:00.

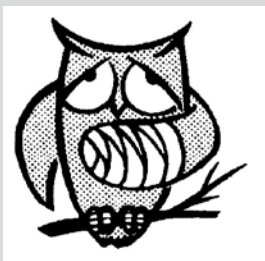

Lay-out Rupel.blad: Fried Happaerts

Rupel.flits (Natuurpunt Rupelstreek) en Natuurflits (Natuurpunt Aartselaar)

Via onze elektronische Nieuwsbrief brengen we berichten, die via ons tijdschrift niet tijdig kunnen meegedeeld worden. Wil je deze elektronische nieuwsbrief ook ontvangen? Stuur dan een mail naar Luk Smets (luk.smets@telenet.be), met vermelding van naam en "ja, Rupel.flits" of "ja, Natuurflits Aartselaar"

Opvang gekwetste wilde vogels

Vogels vallen gemakkelijk als verkeersslachtoffers of ze vliegen tegen ramen aan. Wanneer u een gekwetste of zieke vogel wilt oppakken, gooit u er best vooraf een doek of jas over. Het donker kalmeert de vogel. Kleine vogels neemt u voorzichtig vast. Grotere vogels en vooral roofvogels steeds met handschoenen oppakken. Blijf steeds buiten het bereik van de snavel en pas ook op voor de klauwen van roofvogels. Licht gewonde of gekwetste vogels laat u het best tot rust komen op een donkere plaats (vb. In een kartonnen doos). Bij ernstige kwetsuren of ziekte neemt u contact met het vogelasiel in Malderen.

Vogelopvangcentrum Malderen, Boeckheide 51 - 1840 Malderen.
Tel: 052/33.64.10

Vogelkijkmarathon 2013 – kijken naar een grijze zeehond in de Schelde foto: Nel De Backer

Samen met Ilse, speuren naar kleine waterbeestjes in Maaienhoek foto: Erik

Bouwen van een mini-hotelletje voor wilde bijen foto: Erik

België – Belgique
P.B.
2620 Hemiksem 1
8/5071
Erkenningsnummer P005676

Natuurkalender Rupelstreek

Za 13 juli: Op stap in het Niels Broek

14u einde Ridder Berthoutlaan thv WZC Maria Boodschap

Wo 24 juli : Verenwandeling Kasteel Ursel Hingene

13u30 parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle

Zo 4 augustus: Kleine bloempjes in de kleiputten

14u 's Herenbaan Reet kruispunt met Kerremansstraat.

Wo 7 augustus: Vlinders en libellen in Maaienhoek

13u45 parking sporthal Scherpenstein, Parklaan Schelle

Wo 14 augustus: Fietsen langs eendenkooien, vlasrootputten en bijenhôtels...

9u55 veersteiger (Rupeldijk), Tolhuisstraat Schelle

Za 24 augustus: Natuurbeheer in Walenhoek

9u bezoekerscentrum de Paardenstal Boomsestraat 221

Za 24 augustus: Nacht van de Vleermuis

19u Ecohuis 't Kleibrood, 's Herenbaan 129 Boom

Zo 1 september: Schorremorrie in de Schorre

van 13u tot 18u infostand Natuurpunt

Wo 25 september : Kleine Zoogdierjes i/h Niels Broek

13u45 parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle

Za 28 september: Info-moment Behaag...natuurlijk

10u30 Ecohuis 't Kleibrood, 's Herenbaan 129 Boom

Za 5 oktober: Bustocht - Vogels kijken Tholen/Schouwen- Duiveland

8u (stipt!) parking kerk H.Hart (A12), Antwerpsestraat Boom

Natuurkalender Aartselaar

Di 2 juli: Tentoonstelling "Babydierjes" in Brussel

9u station Kontich Kazerne

Za 27 juli: Daguitstap naar Pannenhoeve

8u parking Cultureel Centrum, della Faillelaan in Aartselaar

Zo 4 augustus: Vlinderwandeling in de Reukens

14u aan het Reukenspad (Langlaarsteenweg).

Za 24 augustus: "Adopteer een berm"

10u in de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael)

Wo 18 september: Cursus Vogeltrek

Zo 22 september: Fietstocht natuurgebieden i/d regio

13.30 u het Laar in Aartselaar

Za 19 oktober: Week van het Bos i/h Solhofpark

Namiddag: Familiefilm: Een weekje weg

Avond: Flirten in het Groen

Lidmaatschap Natuurpunt

Om het hele jaar lid te zijn, stort u 24 euro op bankrekening 230-0044233-21 van Natuurpunt
Dan bent u lid tot eind 2014

Leden van andere Natuurpuntafdelingen die het leden-tijdschrift Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 7 euro/jaar op rekening 001-3598649-25 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften kunnen gedaan worden op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt met vermelding 3796 Rupelstreek of 3718 Aartselaar. Deze zijn vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Rupel.blad is het driemaandelijks
regionaal informatieblad van
Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar
22° jaargang n°3 : juli, augustus, september 2013

Afgiftekantoor : 2620 Hemiksem 1

Verantwoordelijke uitgever : Erik De Keersmaecker
Peter Benoitplein 18
2627 Schelle